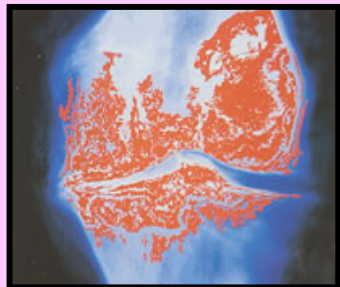

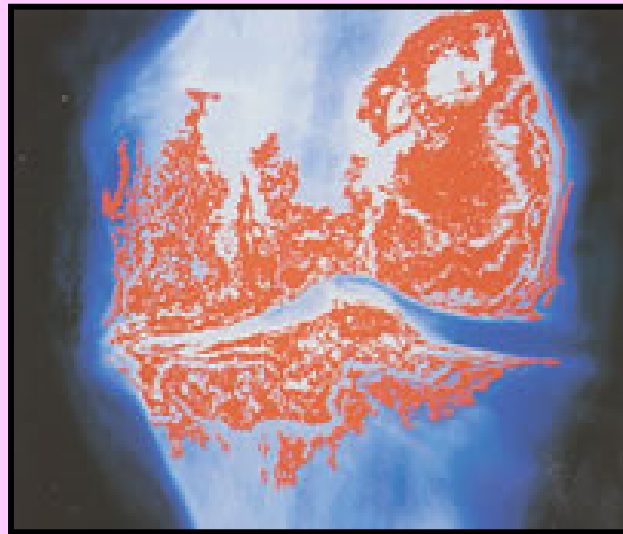
TRACTAMENT NO FARMACOLÒGIC DE L'ARTROSI

Dra Ester Marco
Servei de Medicina Física i Rehabilitació
Hospital de l'Esperança. Hospital del Mar.
Parc de Salut Mar. Barcelona.

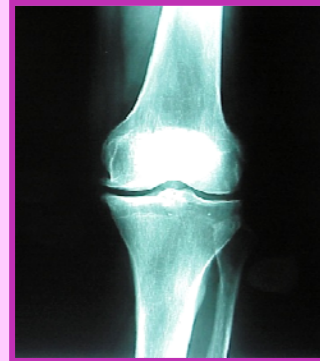
Barcelona, Febrer 2009

INTRODUCCIÓ: DEFINICIÓ I PATOGÈNIA

ARTROSI:

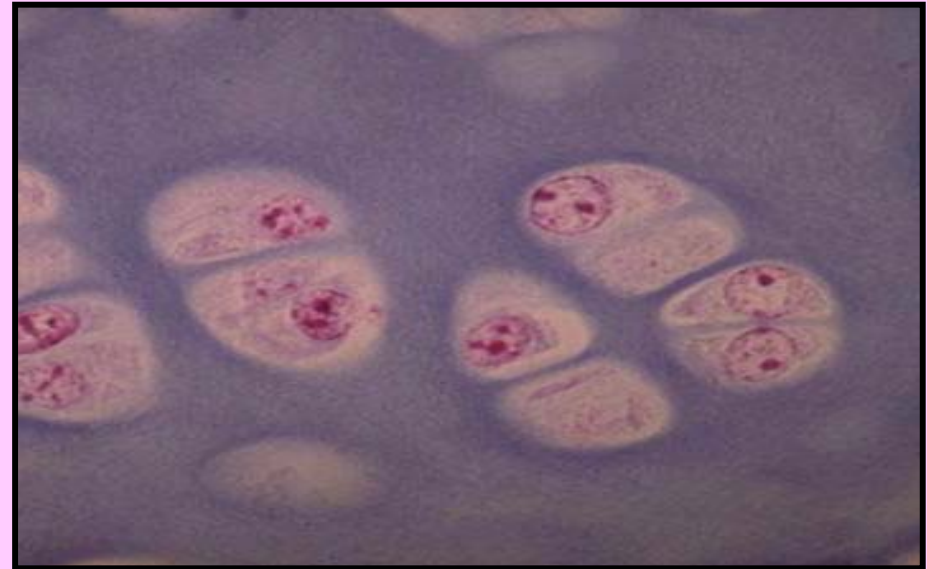
1. Malaltia crònica progressiva
2. Destrucció i pèrdua del cartilag articular
3. Diferents graus d'inflamació local

Definició d'artrosi

L'artrosi és el resultat de trastorns **MECÀNICS** i **BIOLÒGICS** que condueix a la pèrdua de l'equilibri normal entre la degradació i la síntesi de...

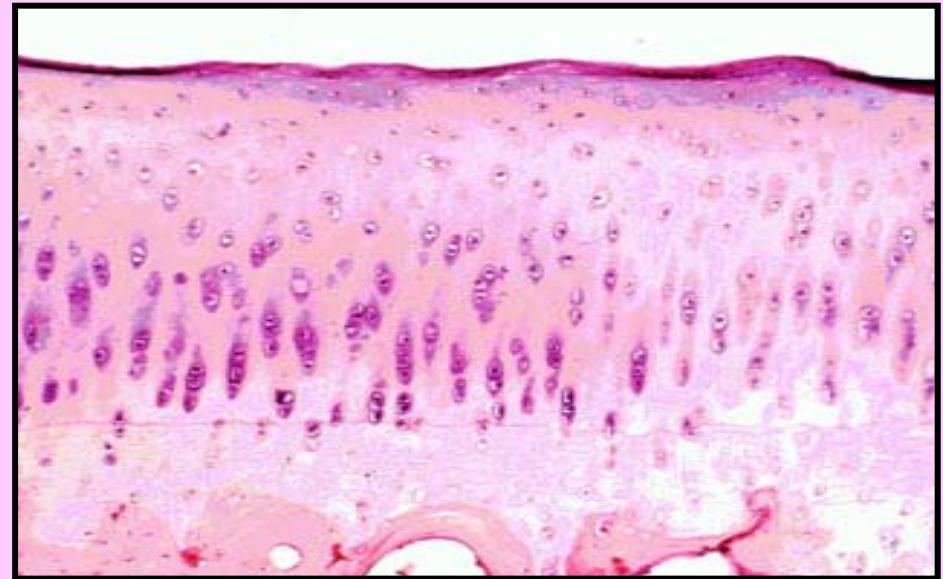
- condròcits

Definició d'artrosi

L'artrosi és el resultat de trastorns **MECÀNICS** i **BIOLÒGICS** que condueix a la pèrdua de l'equilibri normal entre la degradació i la síntesi de...

- condrocits
- components de la matriu extracel·lular

Definició d'artrosi

L'artrosi és el resultat de trastorns **MECÀNICS** i **BIOLÒGICS** que condueix a la pèrdua de l'equilibri normal entre la degradació i la síntesi de...

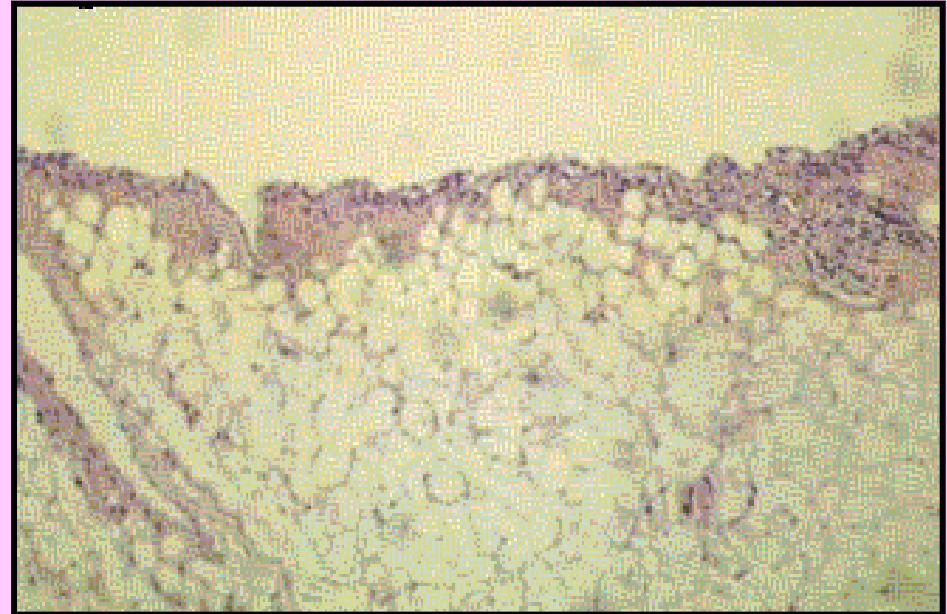
- condrocits
- components de la matriu extracel·lular
- os subcondral

Definició d'artrosi

L'artrosi és el resultat de trastorns **MECÀNICS** i **BIOLÒGICS** que condueix a la pèrdua de l'equilibri normal entre la degradació i la síntesi de...

- condrocits
- components de la matriu extracel·lular
- os subcondral
- i membrana sinovial

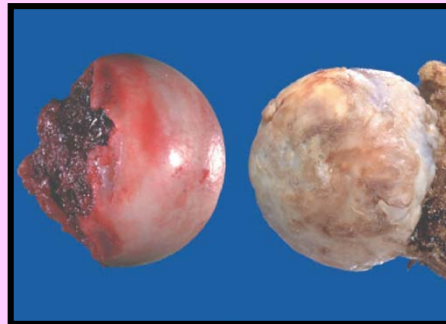

Les manifestacions de l'artrosi són conseqüència de canvis morfològics, bioquímics, moleculars i biomecànics dels condrocits i dels components de la matriu:

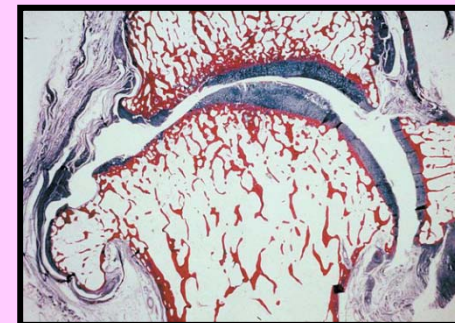
Reblaniment i
fibril·lació del cartílag

Ulceració i
pèrdua de cartílag

Esclerosi i eburnificació
de l'os subcondral

... així com la formació d'osteofits, quists subcondrals i inflamació de la membrana sinovial

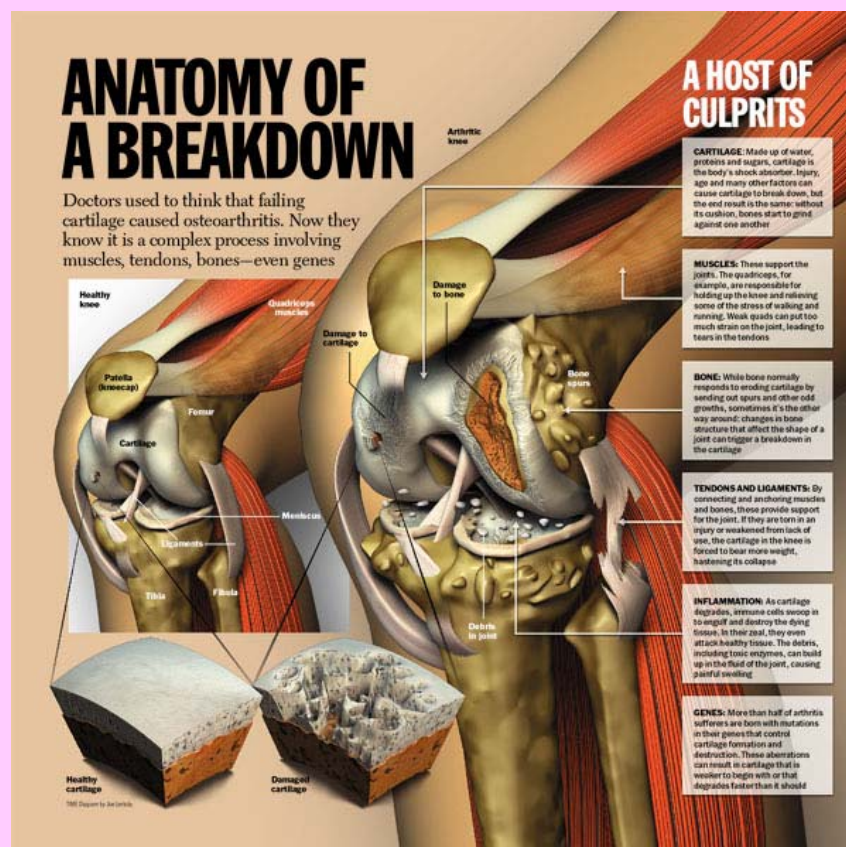
Artrosi: Abordatge tradicional

Tradicionalment l'artrosi **NO S'HA CONSIDERAT** una malaltia inflamatòria:

- El recompte de leucòcits en el líquid sinovial és característicament inferior a 3.000 cèl·lules/ml.
- Quan hi ha una artrosi inflamatòria, sovint és el resultat d'una sinovitis induïda per cristalls (calci apatita, dihidrat de pirofosfat de calci, urat, oxalat)

Artrosi: Nou abordatge

La nova perspectiva sobre la fisiopatogènia de l'artrosi inclou **cartílag**, **membrana sinovial** i **os subcondral**

Artrosi: nou abordatge

DES D'UNA PERSPECTIVA CLÍNICA:

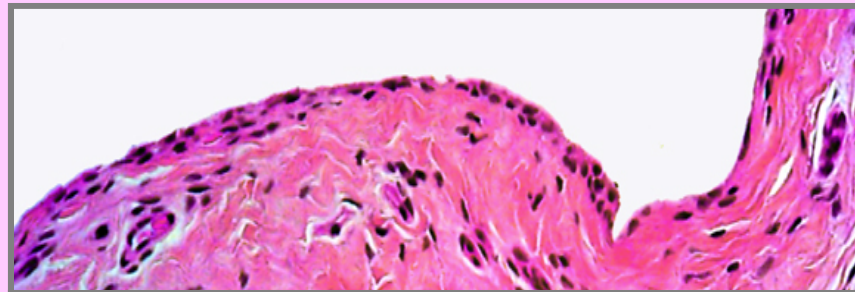
- Molts signes i símptomes en les articulacions artròsiques clarament reflecteixen un inflamació sinovial:
  - Inflamació i vessament
  - Rigidesa
  - Envermelliment

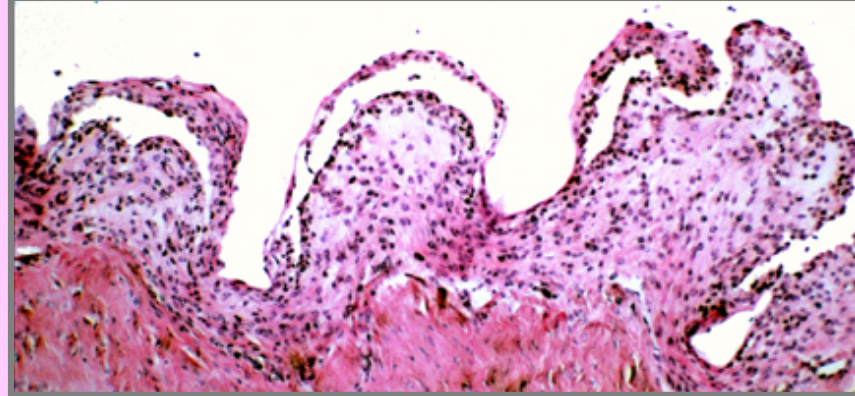
Artrosi: nou abordatge

DES D'UN PUNT DE VISTA HISTOLÒGIC...

Normal

Artrosi

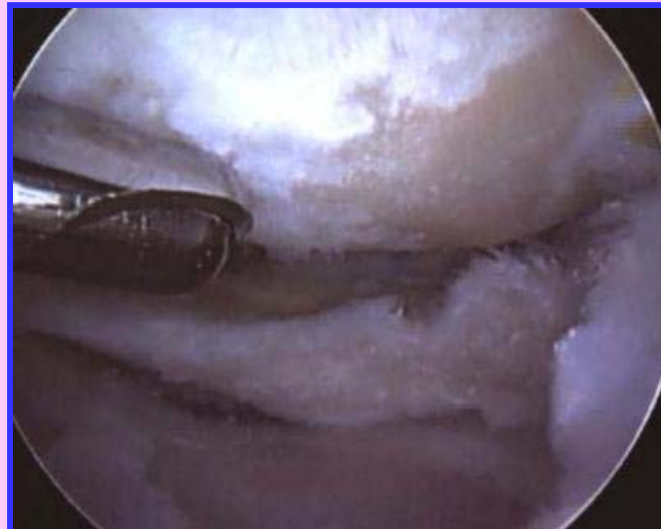
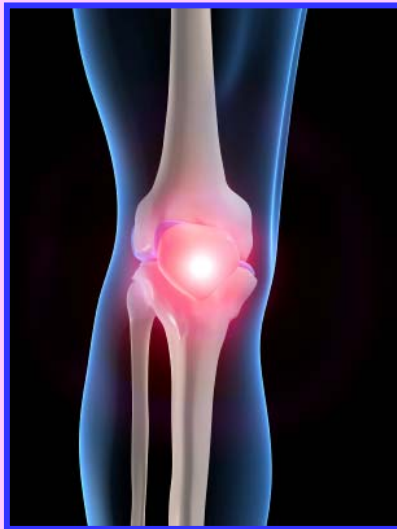
El canvis histològics de la sinovial inclouen hipertròfia i hiperplàsia amb un increment en el número de cèl·lules de membrana, que sovint s'acompanya d'infiltració limfocitària del teixit subjacent.

Artrosi: nou abordatge

PROVES D'IMATGE: ARTROSCÒPIA

- L'artroscòpia ha demostrat canvis inflamatoris i proliferatius de la sinovial en quasi el 50% de pacients amb artrosi de genolls

Lindblad S. Arthritis Rheum 1987.

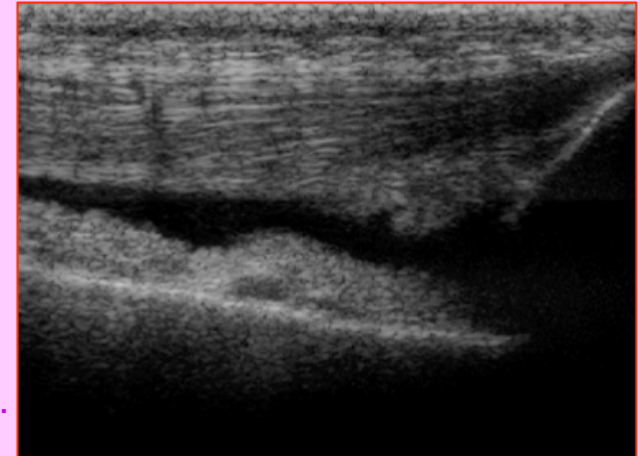

Artrosi: nou abordatge

PROVES D'IMATGE: ECOGRÀFIA

- 46% de pacients amb artrosi primària (criteris de l'ACR) tenen sinovitis i/o vessament en l'estudi ecogràfic

D'Agostino MA. Ann Rheum Dis 2005.

- Vessament de moderat a important i engruiximent sinovial són més freqüents en pacients amb dolor al genoll, suggerint que aquests signes s'associen amb artrosi de genoll. A més a més, la severitat del dolor s'associa amb engruiximent sinovial

Hill CL. J Rheumatol 2001.

- En pacients amb artrosi, els canvis en el dolor es relacionen més amb la sinovitis que amb la pèrdua de cartílag

Hill CL. Ann Rheum Dis 2007.

Artrosi: nou abordatge

BIOMARCADORS...

- Proteïna C-reactiva, proteïna oligomètica del cartíleg, àcid hialurònic, glucosil-galactosil-piridinolina són biomarcadors d'inflamació sinovial i de destrucció articular
- El teixit sinovial i el cartílag sintetitzen citokines inflamatòries com les IL-13, IL-4, IL-10 i IL-1Ra
- El líquid sinovial dels pacients amb artrosi conté nivells alts d'aquests factors

LÍQUID SINOVIAL

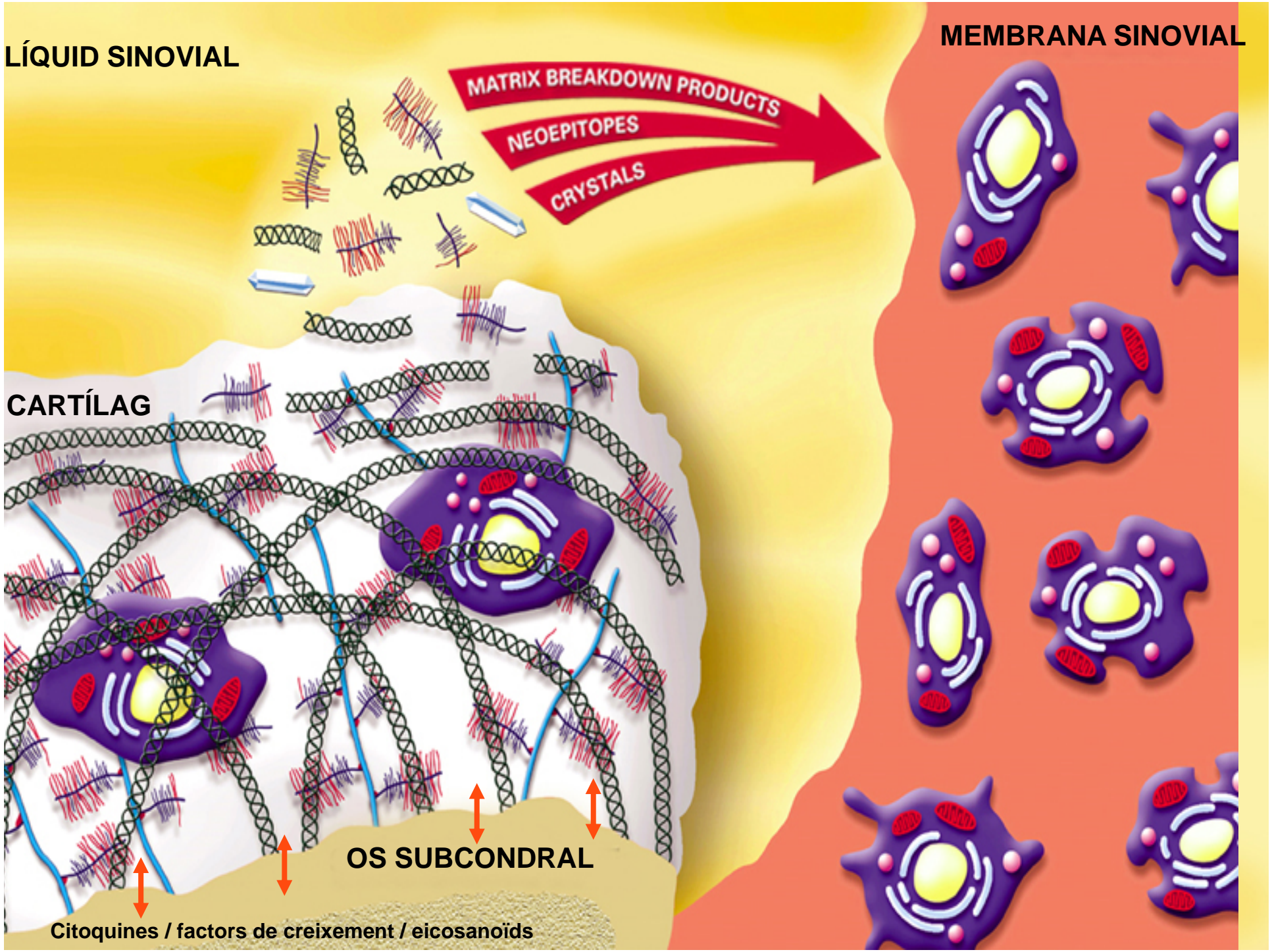
MEMBRANA SINOVIAL

MATRIX BREAKDOWN PRODUCTS
NEOEPITOPES
CRYSTALS

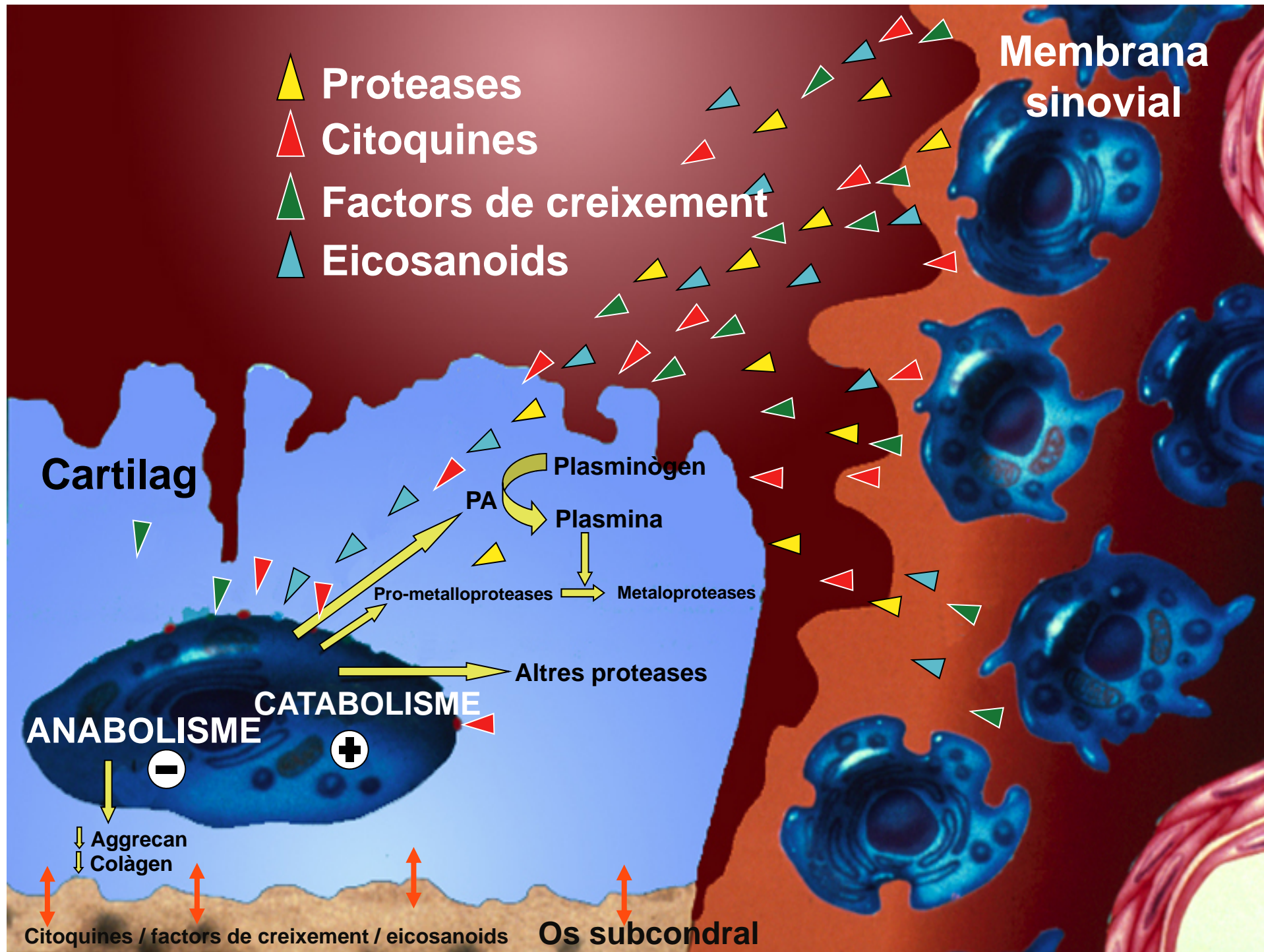
CARTÍLAG

OS SUBCONDRA

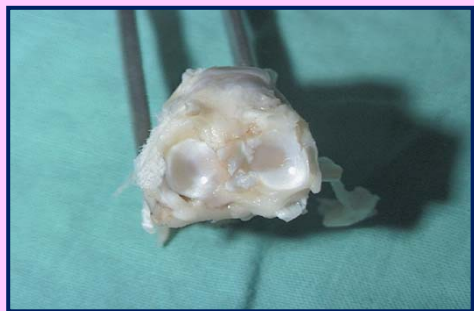
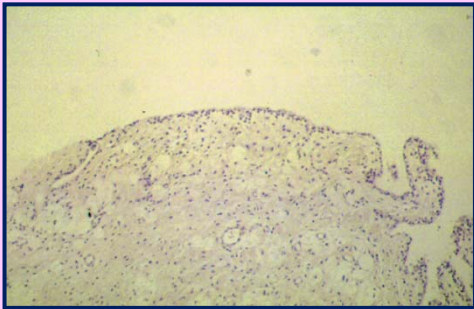
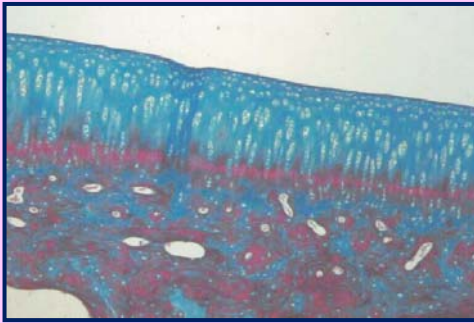
Citoquines / factors de creixement / eicosanoids

Artrosi: Etiopatogènia

← Estrés mecànic

← Edat

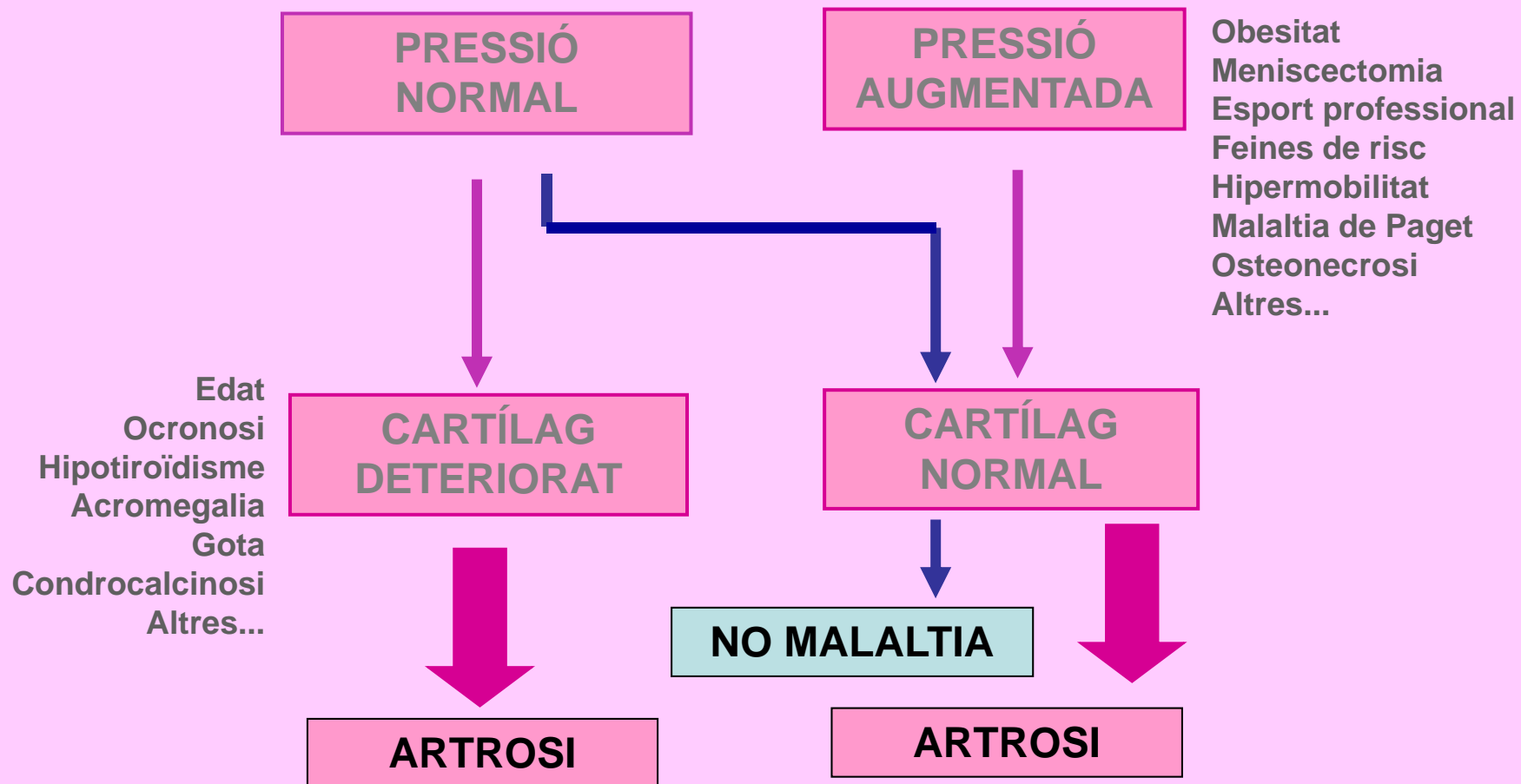
← Factors genetics

← Enzims

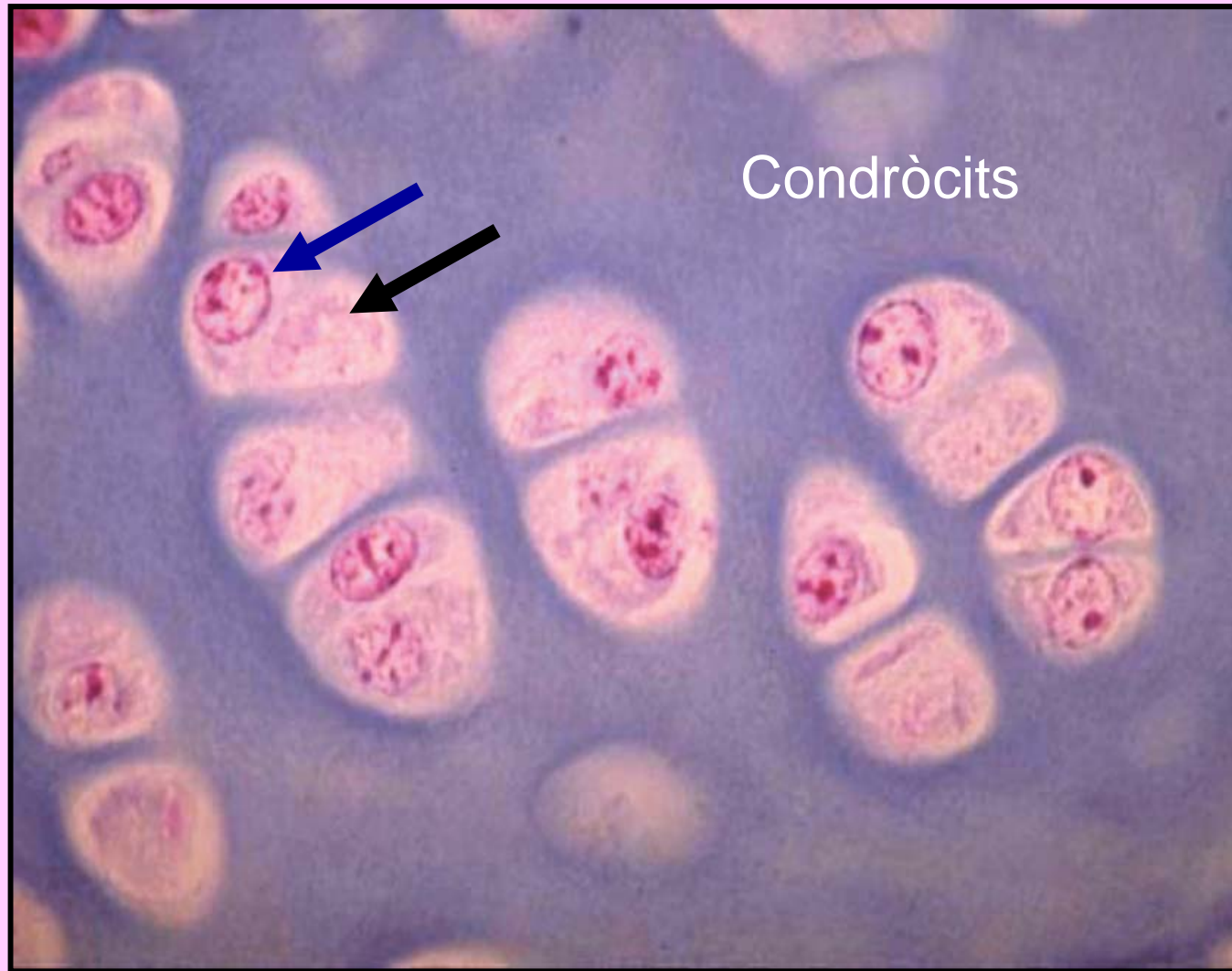
← Citoquines

← Radicals lliures

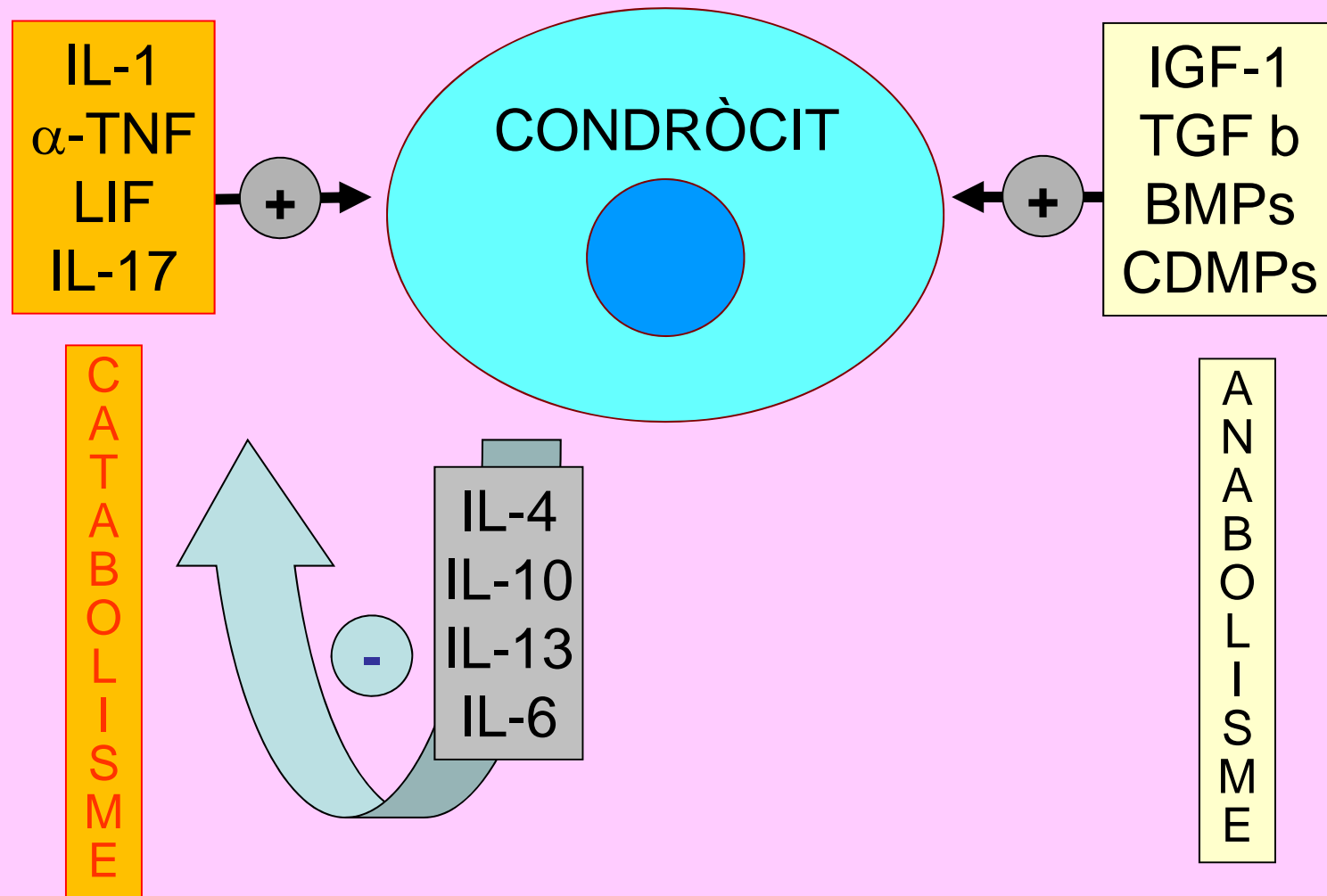
Etiopatogènia: Teoria Mecanicista

Etioopatogènesi: Teoria Biologista

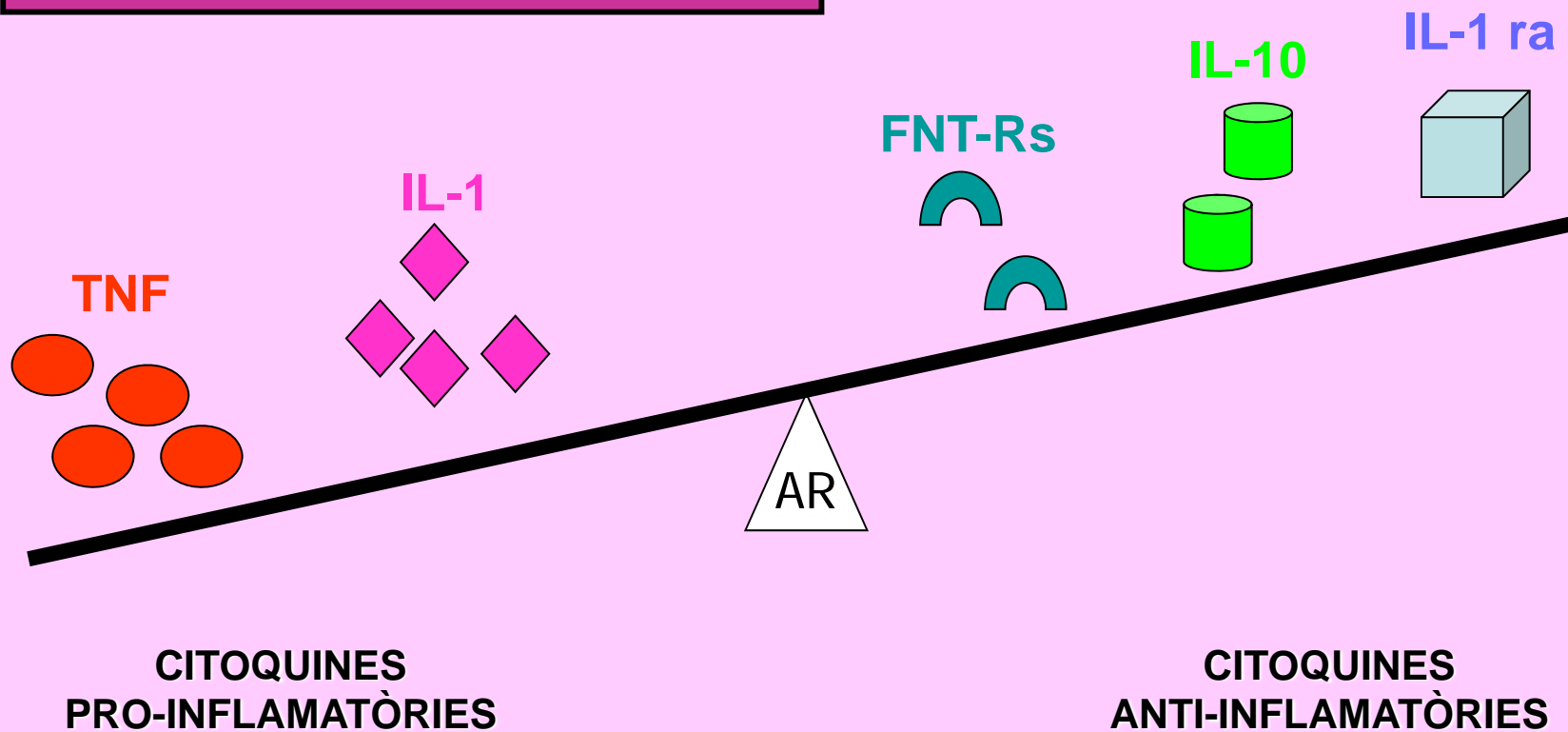

Etiopatogènia: Teoria Biologista

Etiopatogènia: Teoria Biologista

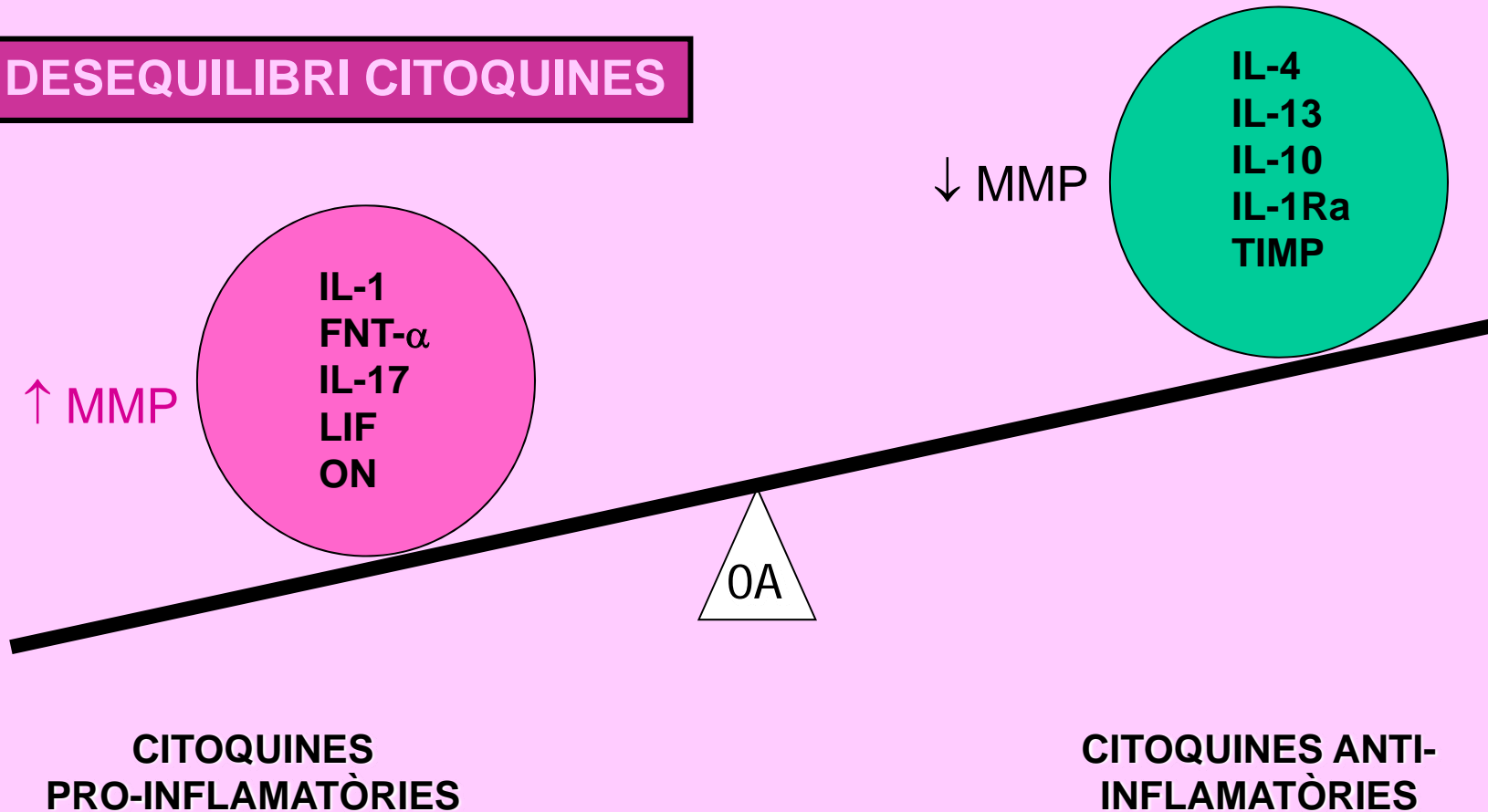
DESEQUILIBRI DE CITOQUINES

Feldmann, Brennan, Maini. Cell 1996; 85: 307-310.

Etiopatogènesi: Teoria biològica

DESEQUILIBRI CITOQUINES

Feldmann, Brennan, Maini. Cell 1996; 85: 307-310.

Conclusió:

L'artrosi és el resultat d'una activitat cel·lular que és potencialment modificable

ARTHRITIS & RHEUMATISM
Vol. 44, No. 6, June 2001, pp 1237-1247
© 2001, American College of Rheumatology
Published by Wiley-Liss, Inc.

REVIEW

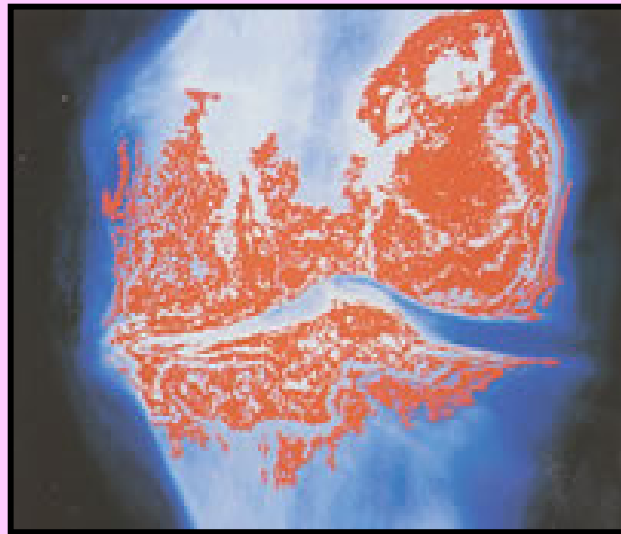
Osteoarthritis, an Inflammatory Disease

Potential Implication for the Selection of New Therapeutic Targets

Jean-Pierre Pelletier,¹ Johanne Martel-Pelletier,¹ and Steven B. Abramson²

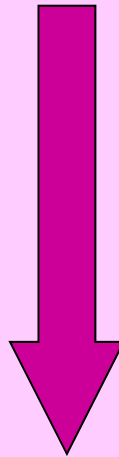
ARTROSI: TRACTAMENT INTEGRAL

Tractament integral

El tractament ha de ser individualitzat segons:

- localització
- edat
- comorbiditat
- presència de factors locals

- Informació a pacients i familiars
- Teràpies no farmacològiques
- Teràpia farmacològica
- Cirurgia

Seqüencial ?

Tractament integral

Quins són els objectius teòrics en l'artrosi?

- Intentar regenerar el cartílag?
- Prevenir el remodelat de l'os subcondral?
- Prevenir la reacció sinovial inflamatòria?

Tractament integral

És obvi que els objectius REALS seran...

- Millorar el dolor
- Reduir la inflamació
- Millorar les limitacions funcionals
- Retardar la progressió de la malaltia
- Millorar la qualitat de vida

La Rehabilitació és un procés actiu a través del qual les persones amb limitacions secundàries a una afectació o malaltia aconseguen una recuperació completa i, quan aquesta no és possible, obtenen el màxim estat físic, mental i social amb la màxima integració en el seu entorn.

L'abordatge de Rehabilitació en el maneig del pacient reumàtic s'extén al llarg de les diferents fases de la malaltia, establint un objectiu real en cada moment.

Malaltia Reumàtica

Dolor
Inflamació
Deformitat articular i rigidesa
Pèrdua de capacitat funcional
Pèrdua de imatge corporal

Objectius Rehabilitació

Alleugerar el dolor
Reduir la inflamació
Millorar les limitacions funcionals
Retardar la progressió de la malaltia
Millorar l'autonomia

Millorar la qualitat de vida

Tractament integral

Factors no modificables

1. Genètica
2. Sexe
3. Edat

Factors modificables

1. Obesitat
2. Activitats laborals
3. Activitats esportives
4. Desequilibri en l'aliniació
5. Traumatismes
6. Força muscular
7. Densitat mineral òssia
8. Menopausa
9. Tabac

Eines per a millorar la qualitat de vida utilitzades habitualment en Rehabilitació

Teràpia analgèsica per mitjans físics

Teràpia Ocupacional

Adaptació d'ajudes tècniques

Tractament de base → EXERCICI FÍSIC

**EXERCICI AERÒBIC GENERAL
+
EXERCICIS ESPECÍFICS DE LES ARTICULACIONS AFECTADES**

Teràpia analgèsica per mitjans físics

Masoteràpia

Termoteràpia

Magnetoteràpia

Dolor i Inflamació

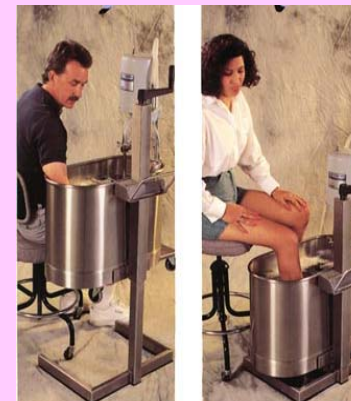
Electroteràpia

Sonoteràpia

Hidroteràpia

La utilització d'aquestes teràpies està basada principalment en criteris d'efectivitat (milloría clínica) no en criteris d'eficàcia (resultats en assatjos).

A la pràctica clínica, el valor d'un tractament no només radica en la milloría clínica sinó també en los recursos necessaris.

Tècniques àmpliament utilitzades, amb poques contraindicacions i escassos efectes secundaris

Són necessaris més assatjos clínics → Evitar ús massiu

Rutijas *et al.* Transcutaneous electrostimulation for osteoarthritis of the knee. Cochrane Database Syst Rev 2009; 7(4):CD002823

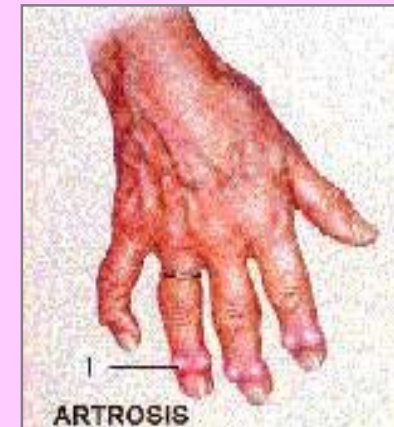
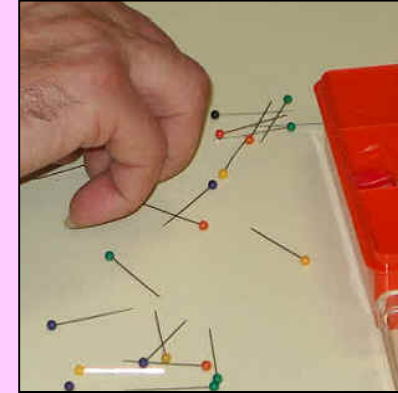
Wying KL, While..Pain relief in osteoarthritis and rheumatoid arthritis: TENS.Br J Community Nurs 2007;12(8):364-71

McCarthy CJ, Callaghan MJ, Oldham JA. Pulsed electromagnetic energy treatment offers no clinical benefit in reducing the pain of knee osteoarthritis: a systematic review BMC Musculoskeletal Disord 2006 Jun 15;7:51.

Teràpia Ocupacional

- Restaurar la funció dels membres superiors
- Normes d'higiene articular com a mesura preventiva (adaptació del pacient i de l'entorn a diferents situacions)
- Confecció d'ortesis per a la correcció i prevenció de les deformitats articulars.
- Adaptació d'ajudes tècniques
- Entrenament en la realització de les AVD

Prevenció primària en deformitat articular
Prevenció secundària en el dolor i la funcionalitat
Obtenir el major grau d'independència en les AVD

Clark BM *et al.* CMAJ 2002

Hammond A. Rehabilitation in musculoskeletal diseases. Best Pract Res Clin Rheum 2008

Adaptació d'ortesis

Proporciona un suport a l'articulació millorant la força i l'estabilitat

Disminueix la tensió de la càpsula articular

Disminueix el dolor durant el moviment

Millora la inflamació

De Boer IG et al. The usage of functional wrist orthoses in patients with reumatoid arthritis. Disabil Rehabil 2008;30(4): 286-95

No hi ha estudis que demostrin que les ortesis són eficaces en la prevenció de la deformitat o que disminueixi la progressió

El contacte regular amb TO millora la funcionalitat a llarg termini

Malcus-Johnson P et al. Occupational therapy during the first 10 years of reumatology arthritis. Scand J Occup Ther 2005; 12(3):128-35

Reeducació de les AVD:

Vestit, higiene, alimentació, control d'esfínters, control de l'entorn

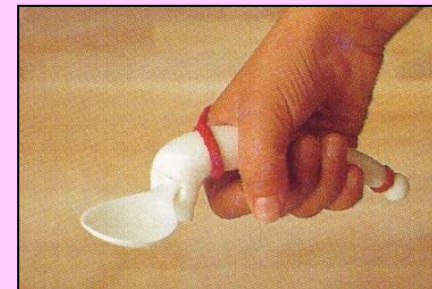

Adaptació de Dispositius de Recolzament (Ajudes tècniques)

Són productes, instruments, equips o sistemes tècnics, prefabricats o fets a mida, utilitzats per una persona amb l'objectiu de prevenir, compensar, pal·liar o neutralitzar una deficiència o limitació d'una activitat (discapacitat) i/o permetre la participació en la comunitat.

Classificació de les Ajudes Tècniques

- AVD-autocura
- Mobilitat
- Comunicació
- Control de l'entorn
- Temps lliure-recreacional

H6242 LLAVERO GIRADOR PARA 3 LLAVES

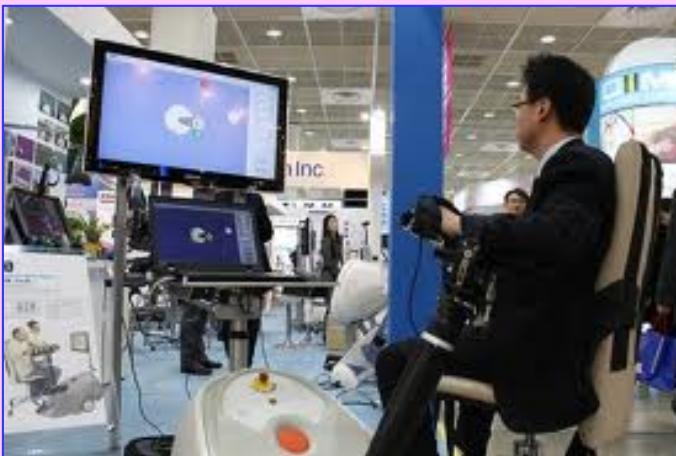
Proporciona una buena sujeción al girar la llave y un mayor brazo de palanca por lo que el esfuerzo para girar es menor.

The role of assistive robotics in the lives of persons with disability.

Brose *et al.* Am J Phys Med Rehabil 2010.

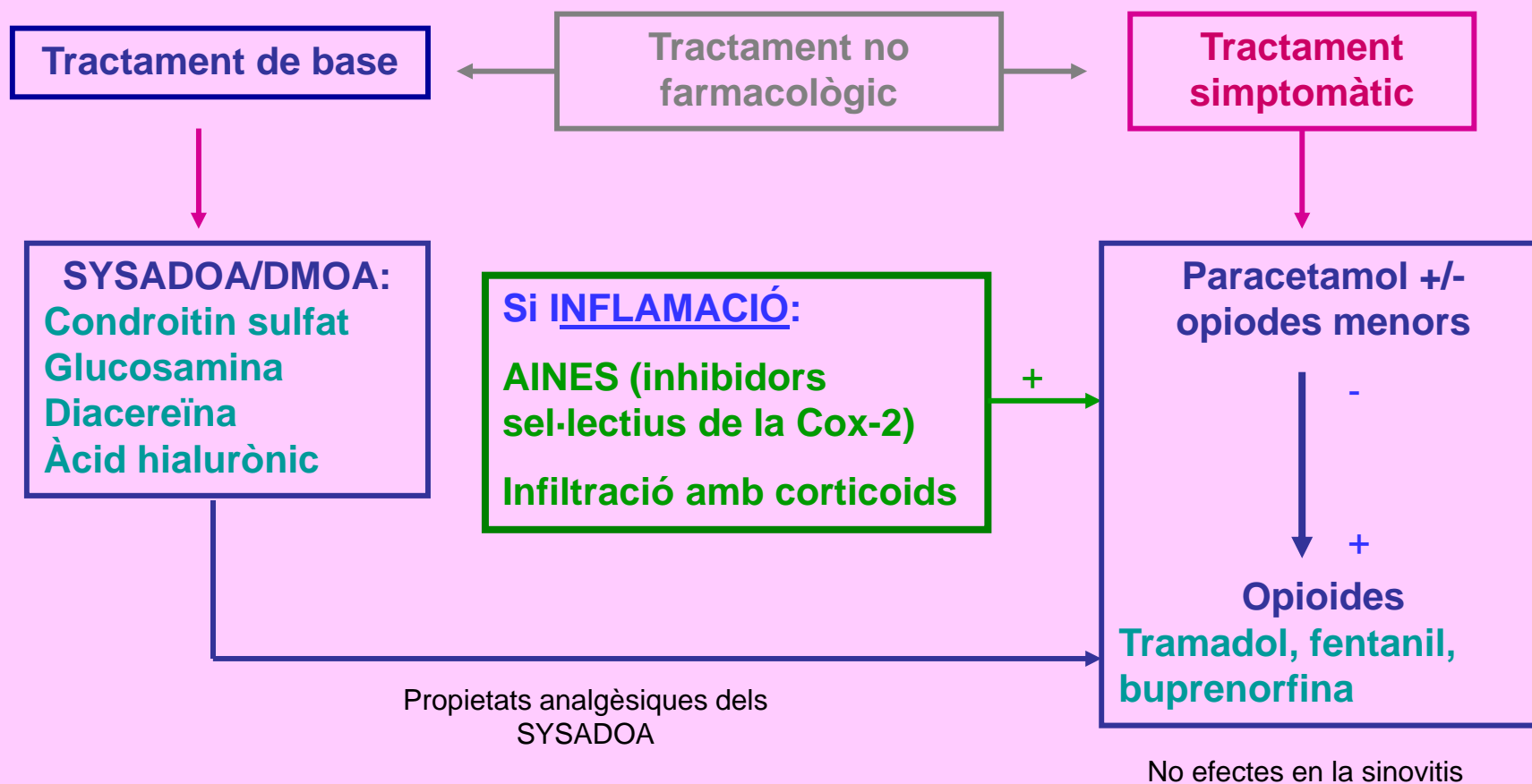
Dispositius d'assistència robòtica que cada vegada s'utilitzen més per a millorar la independència i la qualitat de vida de les persones amb discapacitat.

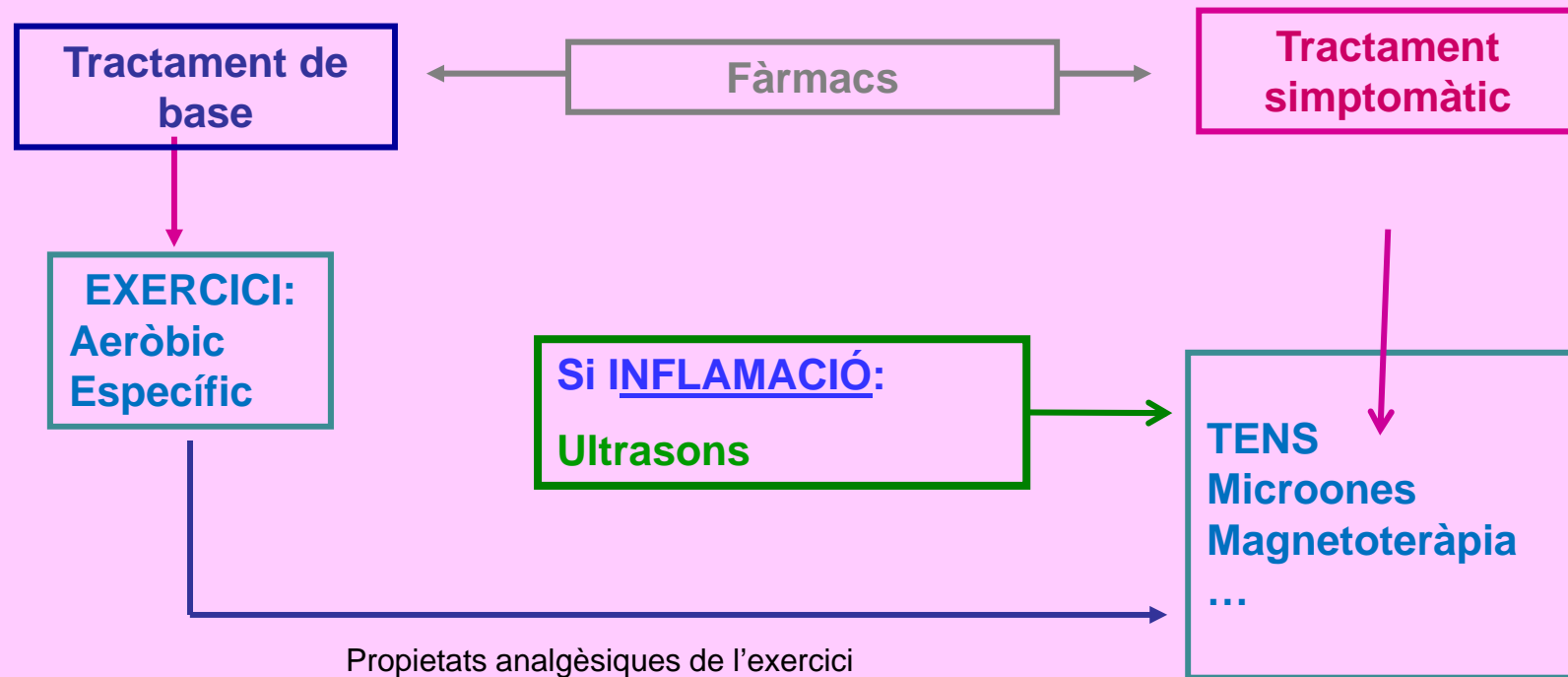
Tractament integral

Fàrmacs en Artrosi

Tractament integral

Tractament no farmacològic de l'Artrosi

TABLA 1. Grado de evidencia, según la búsqueda bibliográfica, y grado de recomendación según la evidencia y la opinión de los expertos

Intervención	Grado de evidencia	Magnitud del efecto. Límites	Grado de recomendación
Acelaminofeno/Paracetamol	1B		A
Analgésicos opioides	1B		B
AINE			
AINE convencional	1A	0,47, 0,96	A
Coxibs	1B	0,5	A
Antidepresivo	1B		B
AINE tópico	1A	- 0,05-1,03	A
Capsoicina tópica	1A	0,41-0,56	A
Hormonas sexuales	2B		C
SYSADOA			
Glucosamina	1A	0,43-1,02	A
Condroitín sulfato	1A	1,23-1,50	A
Diacereína	1B		B
ASU	1B	0,32-1,72	B
Nutrientes	1B	0,65	B
Plantas medicinales	1B	0,23-1,32	B
Minerales/vitaminas	1B		C
Educación sanitaria	1A	0,28-0,35	A
Ejercicio	1B	0,57-1,0	A
Teléfono	1B	1,09	B
Acupuntura	1B	0,25-1,74	B
Láser	1B	0,87	B
CEM pulsado	1B		B
Terapia en balneario	1B	1,0	C
TENS	1B	0,76	B
Ultrasonidos	1B		C
Reducción de peso	1B		B
Plantillas	1B		B
Dispositivos ortóticos (dispositivo de rodilla/cinta rotuliana/ vendaje elástico)	1B		B
Ácido hialurónico intraarticular	1B	0,0-0,9	B
Corticosteroide intraarticular	1B	1,27	A
Lavado/irrigación oscilante	1B	0,84	B
Artroscopia ± desbridamiento	1B		C
Osteotomía	3		C
Sustitución de rodilla unicompartmental	3		C
Sustitución total de rodilla	3		C

CONCEPTES

Activitat física

Qualdevol moviment produït pels músculs esquelètics que implica una **despesa energètica**

Exercici físic

Activitat física repetida i **programada** que es realitza amb l'objectiu de mantenir o millorar un estat de salut

Esport

Activitat humana física i intel·lectual, amb **regles** i amb una naturalesa competitiva

Tractament integral

Exercici

Un gran número d'assaigs clínics i revisions que mostren els efectes beneficiosos de l'exercici in pacients amb artrosi

Efectes

Acció anatòmica

Síntomes

Limitació funcional

Discapacitat

Tractament integral

Exercici

Un gran número d'assaigs clínics i revisions que mostren els efectes beneficiosos de l'exercici in pacients amb artrosi

Efectes

Acció anatòmica

Síntomes

Limitació funcional

Discapacitat

Augmenta el remodelat del cartílag
Millora l'aport de sang a la sinovial
Millora la inflamació
Disminueix la formació d'osteofits

Tractament integral

Exercici

Un gran número d'assaigs clínics i revisions que mostren els efectes beneficiosos de l'exercici in pacients amb artrosi

Efectes

Acció anatòmica

Síntomes

Limitació funcional

Discapacitat

Millora el dolor i la rigidesa
Millora la força i la resistència
Millora el rang de moviment i l'elasticitat

Tractament integral

Exercici

Un gran número d'assaigs clínics i revisions que mostren els efectes beneficiosos de l'exercici in pacients amb artrosi

Efectes

Acció anatòmica

Símtomes

Limitació funcional

Discapacitat

Augmenta la velocitat de marxa
Millora la realització de les AVD
Millora la depressió i ansietat
Disminueix el risc de caigudes
Millora la qualitat de la son

Tractament integral

Exercici

Un gran número d'assaigs clínics i revisions que mostren els efectes beneficiosos de l'exercici in pacients amb artrosi

Efectes

Acció anatòmica

Síntomes

Limitació funcional

Discapacitat

Millora la salut general, la forma física, qualitat de vida i les relacions socials

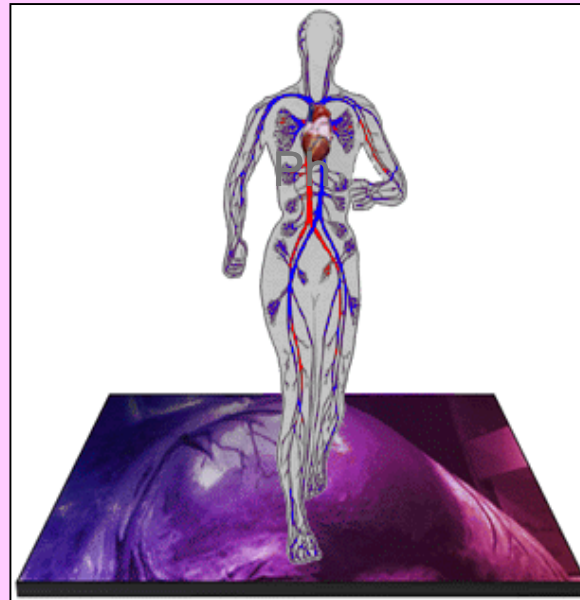
Activitat física en la prevenció, tractament i rehabilitació de les malalties cròniques

Malalties cardíaques

Fact. risc: TA i LÍPID

DM-2

Ateroesclerosi

MPOC

Claudicació
intermitent

ARTROSI

Lumbàlgia

Malalties òssies

PSQ

Activitat física en la prevenció, tractament i rehabilitació de les malalties cròniques

Les malalties cròniques són la primera causa de mortalitat en el món:

1. Malalties cardiovasculars	17 milions
2. Càncer	7 milions
3. Malalties respiratòries cròniques	4 milions
4. Diabetis mellitus	≈ 1 milió

Hi ha una relació entre exercici i malalties cròniques

Jack D et al. JAMA 2004.

The anti-inflammatory effect of exercise. Petersen AW, Pedersen BK. J Appl Physiol 98:1154-1162, 2005.

Activitat física en la prevenció, tractament i rehabilitació de les malalties cròniques

Ateroesclerosi

DM-2

Càncer de colon

Càncer de mama

Dèficit cognitiu

Exercici protegeix contra la mortalitat per TOTES LES CAUSES

Activitat física en la prevenció, tractament i rehabilitació de les malalties cròniques

Malaltia coronària
Insuficiència cardíaca
Diabetes Mellitus
Malalties pulmonars cròniques
Artrosi

Exercici és un tractament EFICAÇ

És l'exercici un autèntic tractament?

- **SI,**
no obstant...
- No hi ha cap fàrmac que tingui tants efectes beneficiosos (rang de moviment, força i resistència muscular, massa muscular, tolerància a l'exercici, qualitat de vida...)
- No hi ha cap fàrmac que tingui uns efectes tan duraders
- Exercici, com a teràpia, no està tan implementat com qualsevol fàrmac (indústria farmacèutica)

- **EXERCICI HAURIA DE SER INDICAT DE LA MANERA MANERA QUE PRESCRIVIM ELS FÀRMACS**

És l'exercici un autèntic tractament?

- Tipus d'exercici?
- Quina dosi?
- Durant quant de temps?

EXERCICI AERÒBIC

- **Exercici aeròbic de baix impacte** (caminar, bicicleta, aquagym, tai-chi, etc...)
- **Dosi:** 3-4 vegades per setmana (sessions de 30-40 minuts incloent 5 minuts d'escalfament i 5 minuts d'estiraments)
- **Intensitat:** Freqüència cardíaca durant exercici del 60-80% de la FC màxima
- **Quant de temps?** Indefinit

És l'exercici un autèntic tractament?

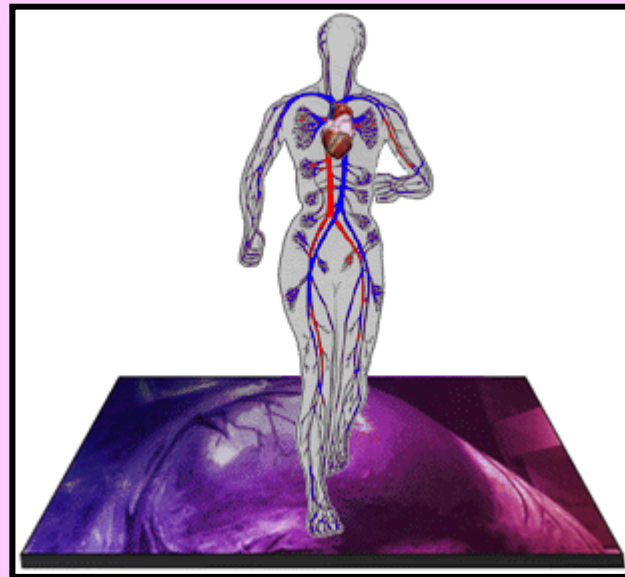

- Tipus d'exercici?
- Quina dosi?
- Durant quant de temps?

EXERCICIS ESPECÍFICS:

- **Tipus:** Depèn de les articulacions afectades
- **Dosi:** 2-4 sèries de 10 repeticions per a cada exercici
- **Intensitat:** Depèn dels objectius
  - Rang of moviment: Exercicis dinàmics sense càrrega
  - Força i resistència: 10 RM
- **Durant quant de temps?** Indefinit

EFFECTE ANTI-INFLAMMATORI DE L'EXERCICI

**PODRIA L'EXERCICI
TENIR PROPIETATS ANTI-
INFLAMATÒRIES
CAPACES DE PROTEGIR
CONTRA MALALTIES AMB
INFLAMACIÓ SISTÈMICA
DE BAIX GRAU?**

EXERCICI – MALALTIES CRÒNIQUES

MALALTIES CRÒNIQUES

Mortalitat

**Mecanismes inflamatoris
“Inflamació sistèmic de baix grau”**

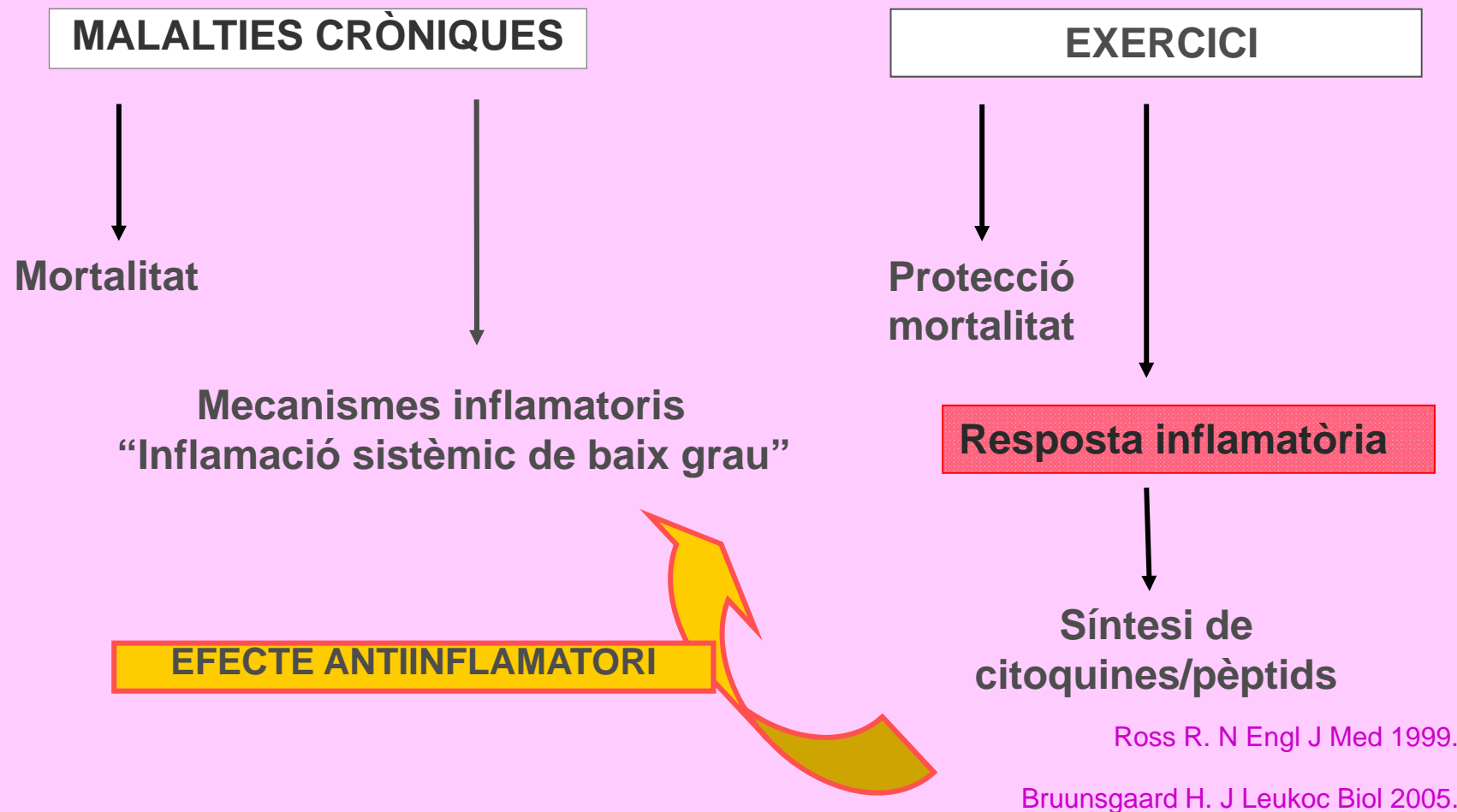
**INFLAMACIÓ SISTÈMICA DE
BAIX GRAU**

- ↑ Proteïna C reactiva (PCR)
- ↑ algunes citocines

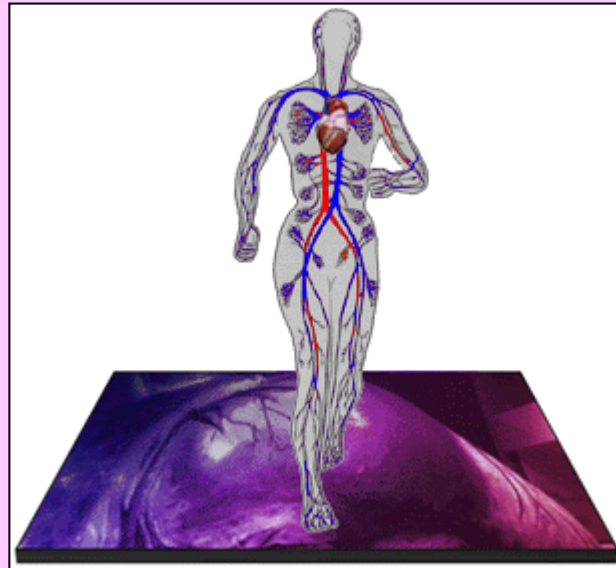
Ross R. N Engl J Med 1999.

Bruunsgaard H. J Leukoc Biol 2005.

EXERCICI – MALALTIES CRÒNIQUES

Exercici

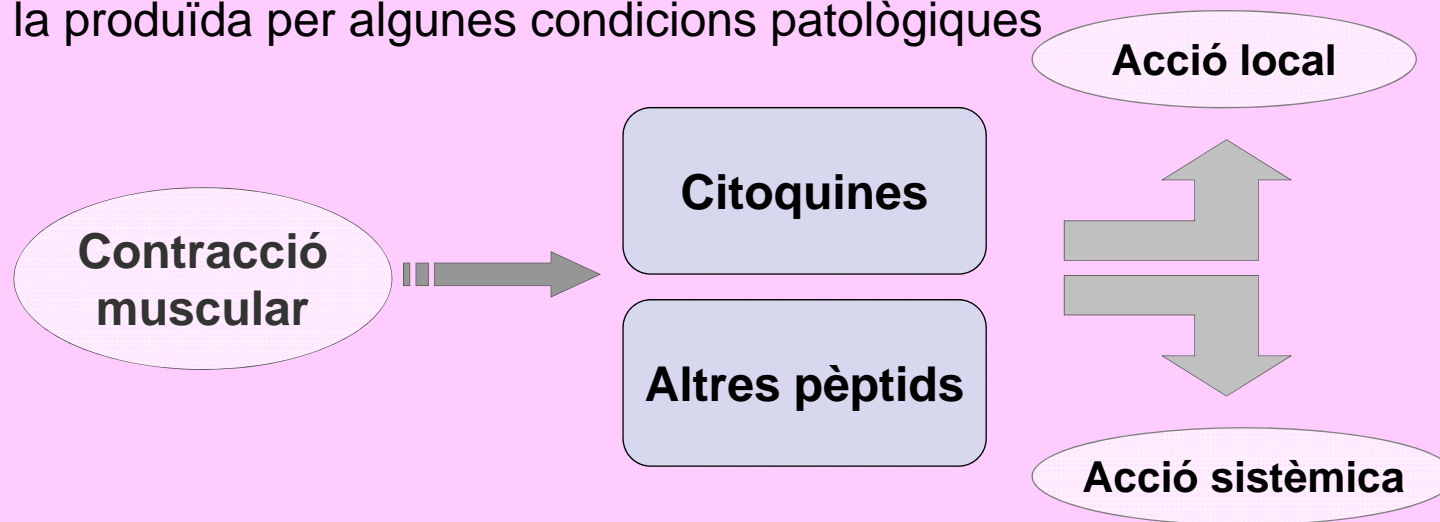

**Indueix un increment de
citoquines amb propietats anti-inflamatòries**

Petersen AM. J Appl Physiol 2005.

EXERCICI – MALALTIES CRÒNIQUES

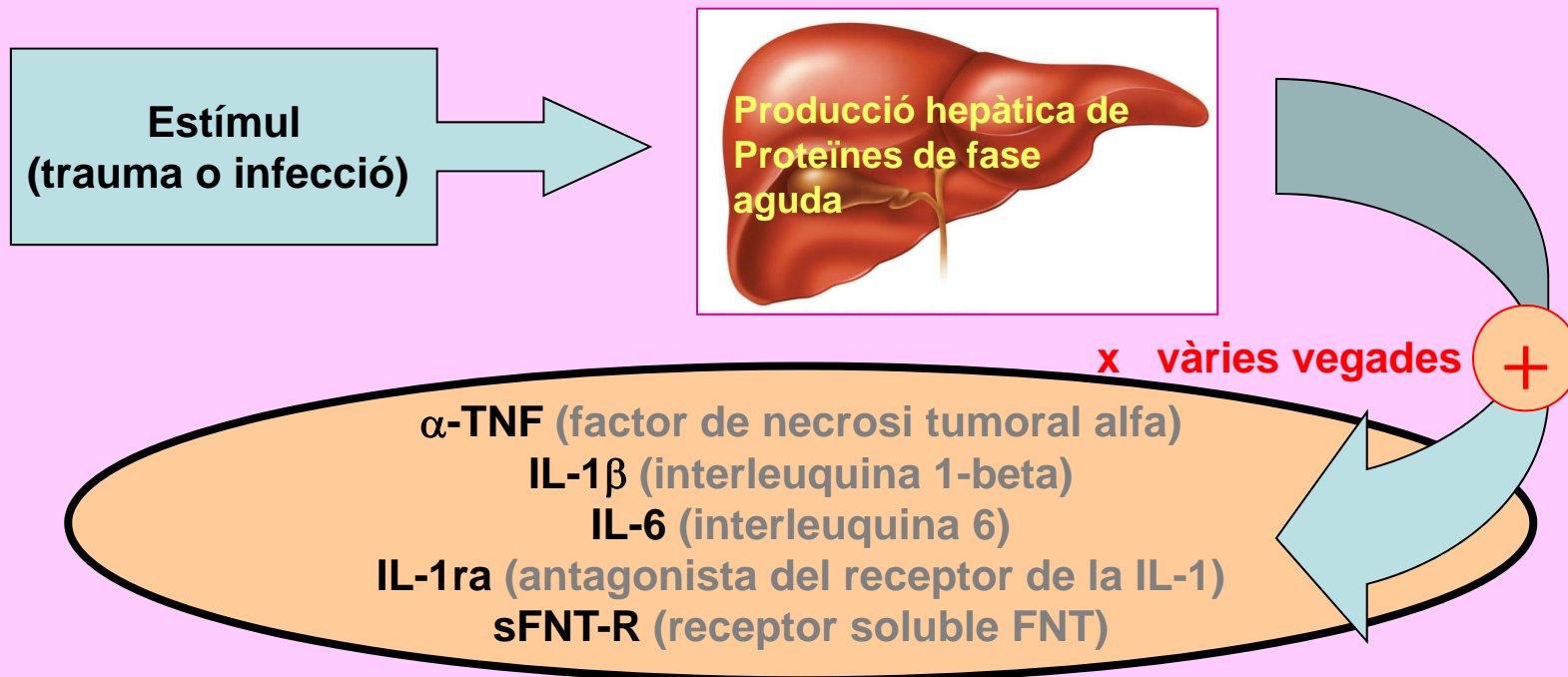
Exercici determina una resposta inflamatòria diferent de la produïda per algunes condicions patològiques

Petersen AW, Pedersen BK. J Appl Physiol 2005.
Bruunsgaard H. J Leukoc Biol 2005.
Fisher CP. Exerc Immunol Rev 2006.
Van Heelvoort HA et al. Med Sci Sports Exerc 2006.
Petersen AW, Pedersen BK. J Physiol Pharmacol 2006.

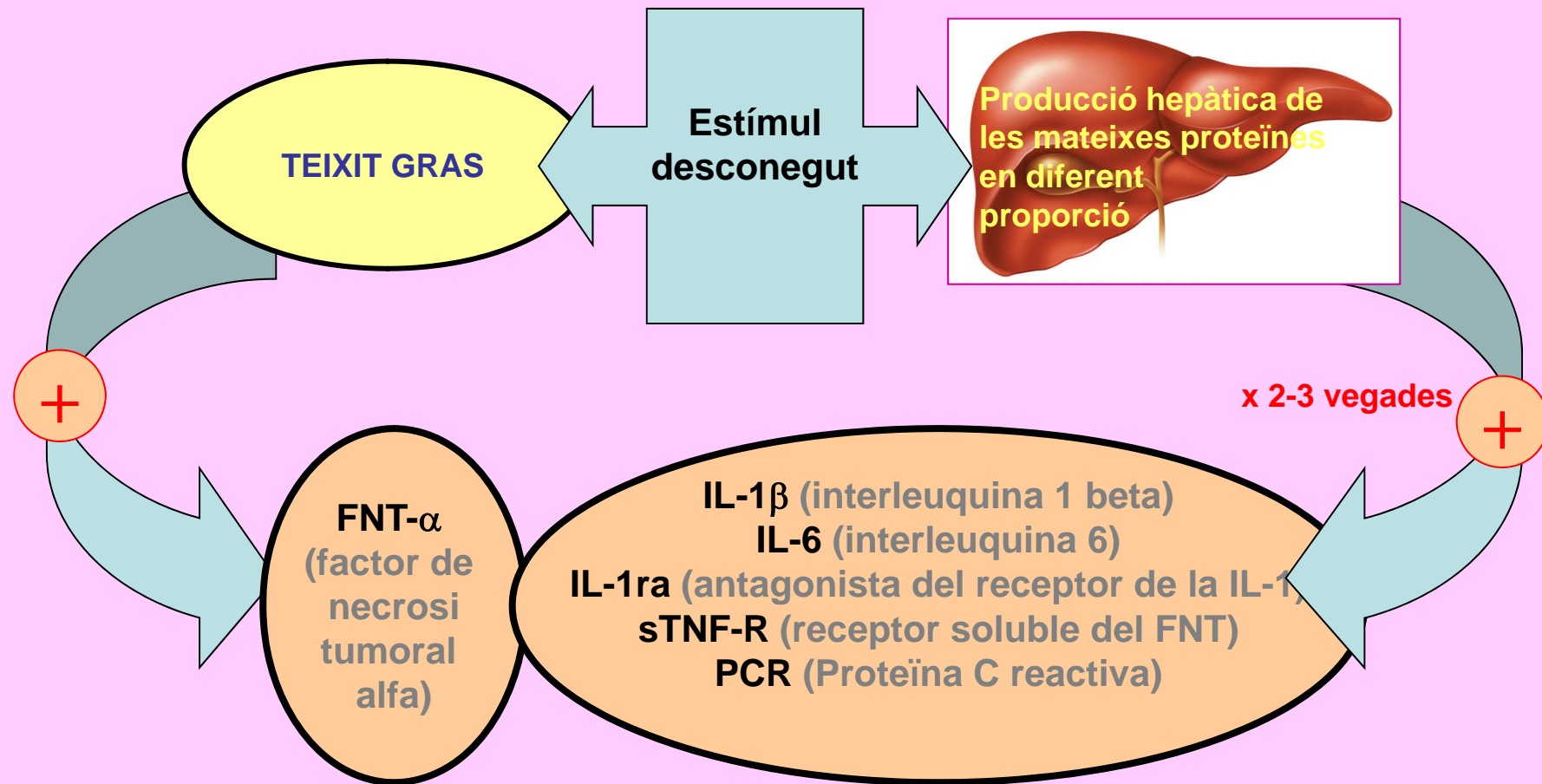
Mediadors d'inflamació local

INFLAMACIÓ LOCAL s'acompanya d'una resposta sistèmica coneguda per RESPOSTA DE FASE AGUDA

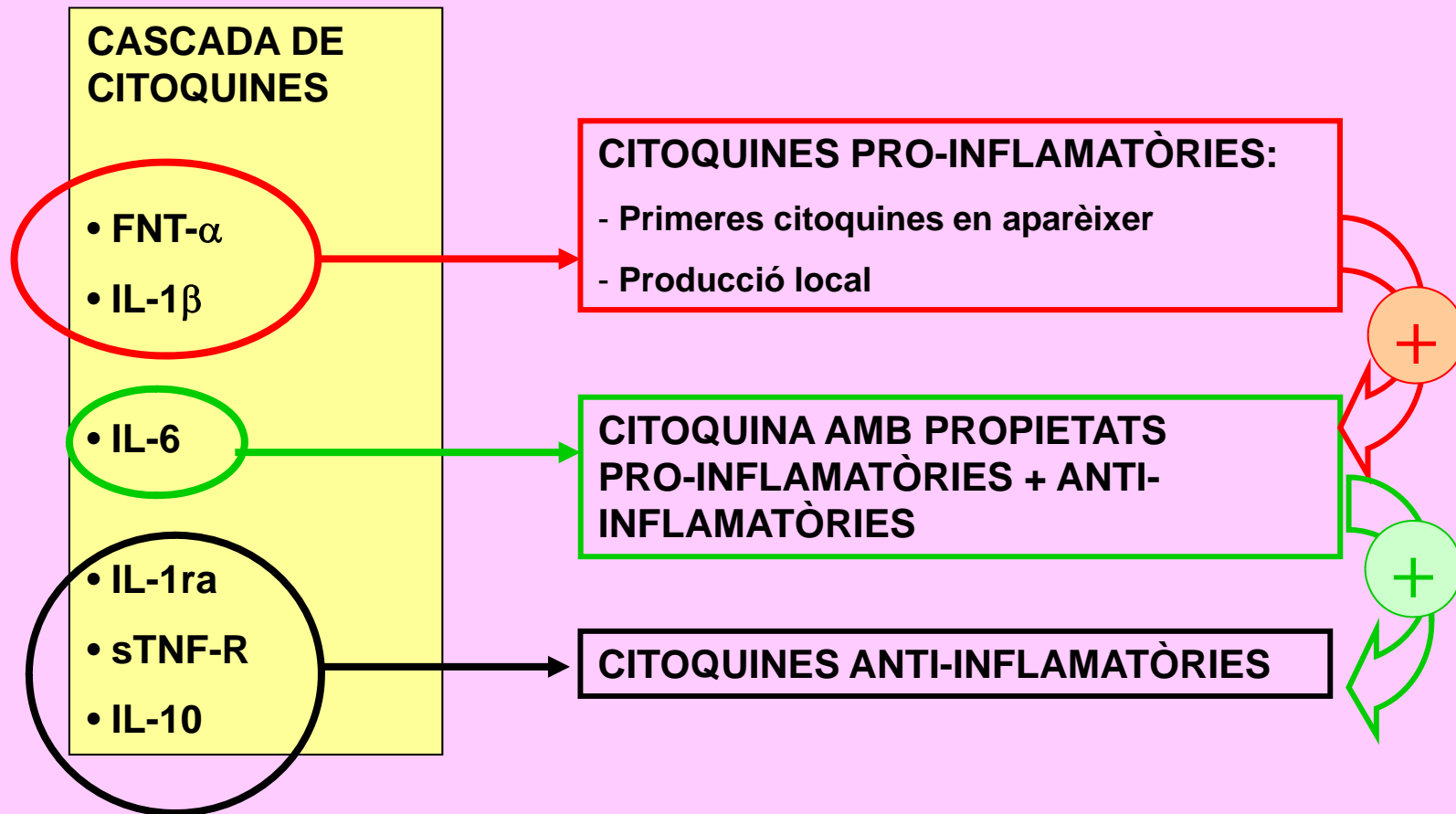

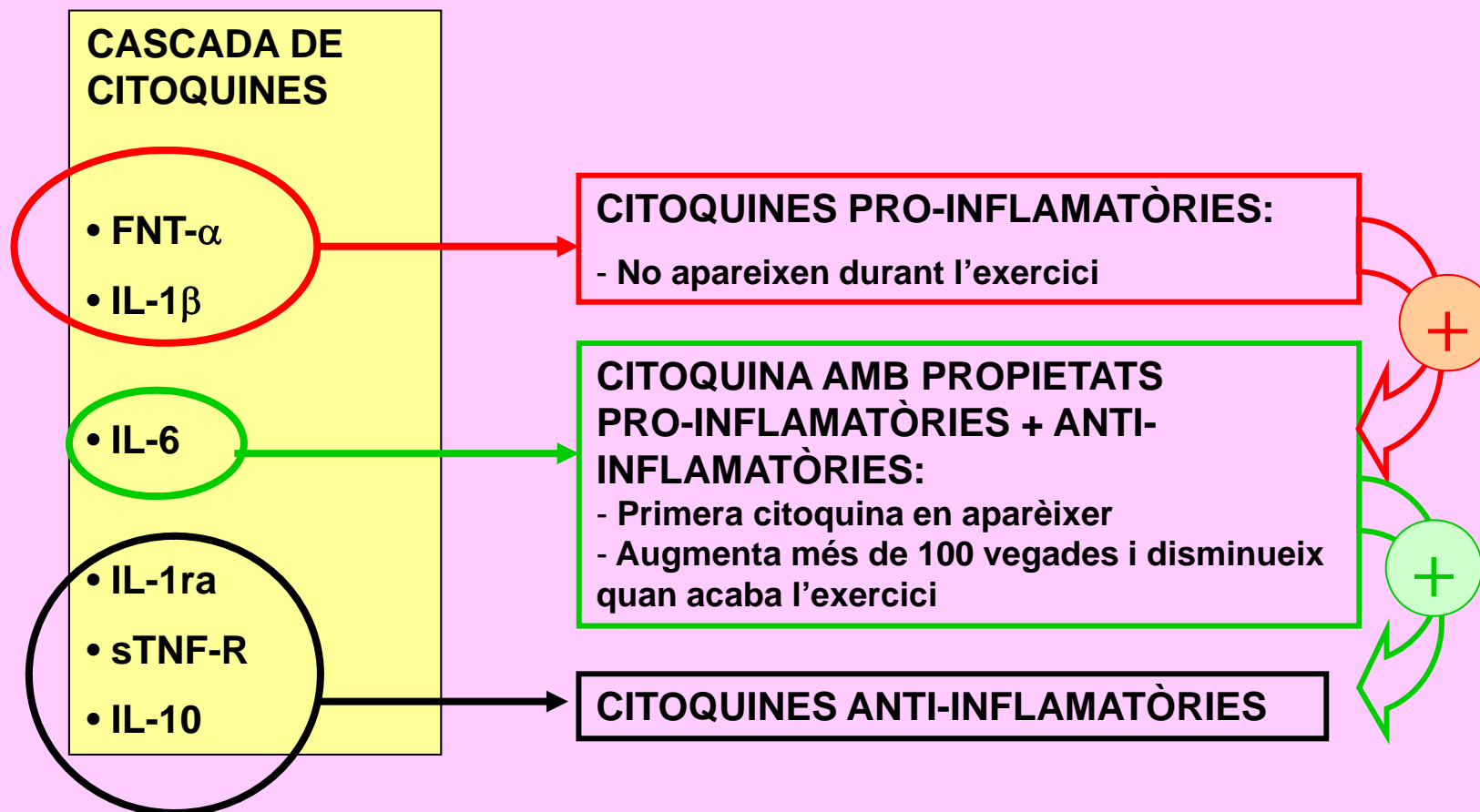
Quins factors participen en la inflamació crònica de baix grau?

Resposta de citoquines en cas de sepsis

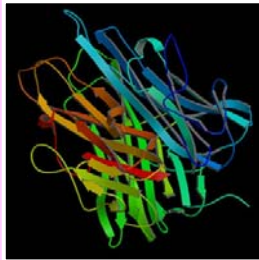

Resposta de citoquines en l'exercici

Citoquines: FNT- α

FNT- α i EXERCICI

- Mediator of local inflammation
- Starts acute phase systemic response
- Short mean life

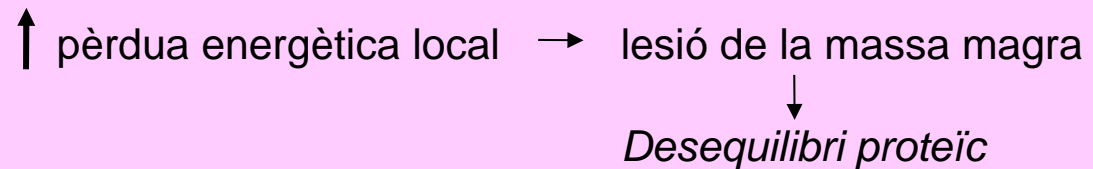
- Inactivitat física
- Tabac
- Obesitat
- Insuficiència cardíaca
- Síndrome metabòlica
- HTA
- Lipids

- Patògenesi de l'ATEROESCLEROSI
"Inflamació vascular"

Expressió de molècules d'adhesió
Disfunció endotelial

• CAQUECTINA

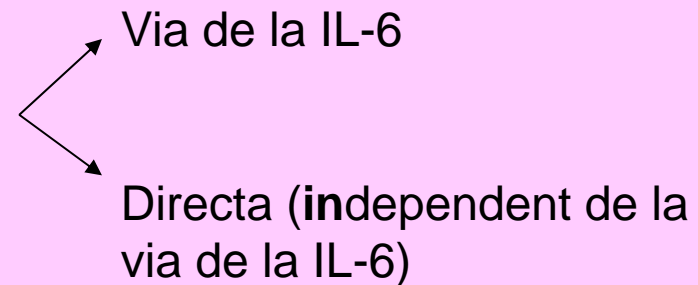
estats avançats de malalties físiques extenuants

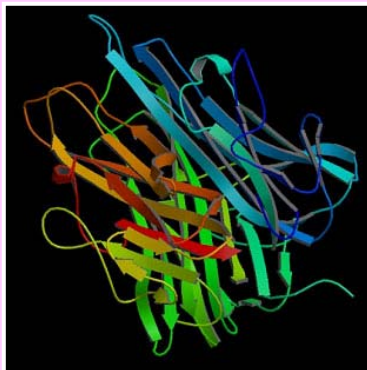
Citoquines: FNT- α

FNT- α i EXERCICI

- **Exercici indueix supressió del FNT- α**

- **Nivells alts de FNT- α en presència d'exercici d'alta intensitat**

Petersen AMW et al J Physiol Pharmacol 2006 Nov; 57 Suppl 10:43-51

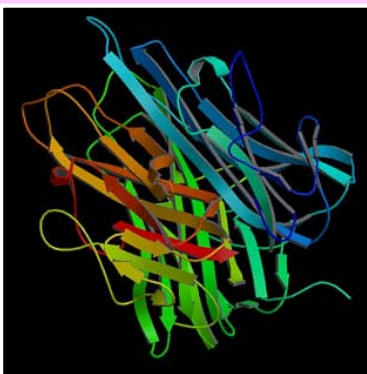
Pedersen BK et al. J Appl Physiol 103: 1093-1098, 2007

Gokhale R et al Cytokine. 2007 Nov;40(2):123-7

Cytoquines: FNT- α

FNT- α i EXERCICI

- Subjectes sans randomitzats en 2 grups: repós i exercici (bicicleta 3 hores)
- Injecció de petites dosis de l'endotoxina de l'Escherichia Coli (a les 2.5 hores de l'inici de l'exercici)

Grup Repós

↑ FNT- α (2-3 vegades)

Grup Exercici

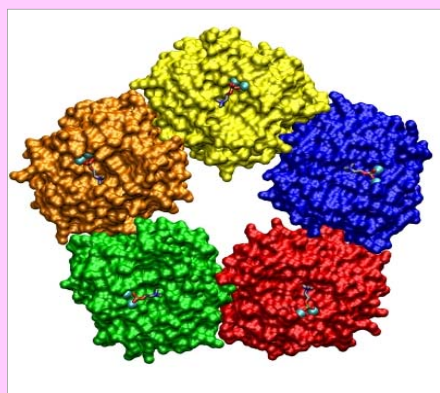

No ↑ FNT- α

Petersen AM. J Appl Physiol 2005.

Proteïna C reactiva

PCR

- Proteïna de fase aguda de producció hepàtica

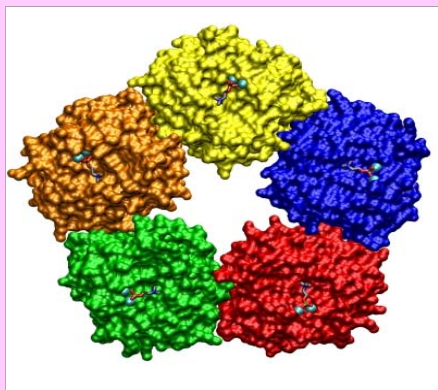
- Acció
  - estimula la síntesi de citoquines **ANTI**-inflamatòries
  - inhibeix la síntesi de citoquines **PRO**-inflamatòries

Petersen AMW et al J Appl Physiol 98:1154-1162, 2005

Petersen AMW et al J Physiol Pharmacol 2006 Nov; 57 Suppl 10:43-51

Proteïna C reactiva

PCR i EXERCICI

Exercici regular disminueix la concentració en sang de PCR

Mattusch F et al 2000, Fallon KE et al 2001, Petersen AWM et al 2005-2006.

La combinació d'entrenament aeròbic i de resistència millora el risc cardiovascular

Stewart LK et al Med Sci Sports Exerc 2007 Oct; 39 (10):1714-9.

CYTOQUINES

EL MÚSCUL: òrgan endocrí

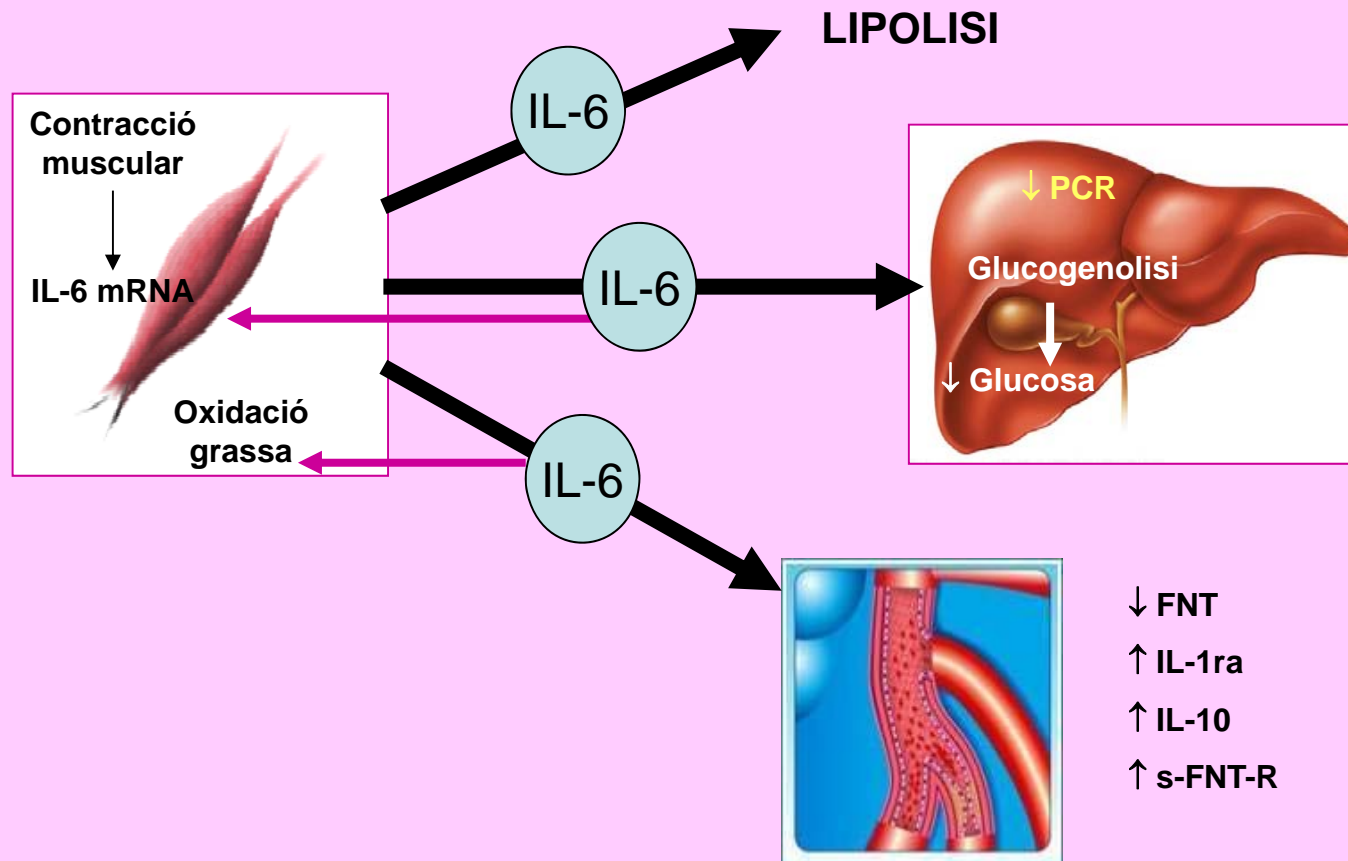
El múscul esquelètic és capaç d'expressar i alliberar **citoquines** que són mediadores de l'exercici (òrgan endocrí).

MIOQUINES

IL-6, FNT- α , IL-8, IL-15, IFN- γ

CITOQUINES: IL-6

Resposta de la IL-6 durant l'exercici

CITOQUINES: IL-6

Resposta de la IL-6 durant l'exercici

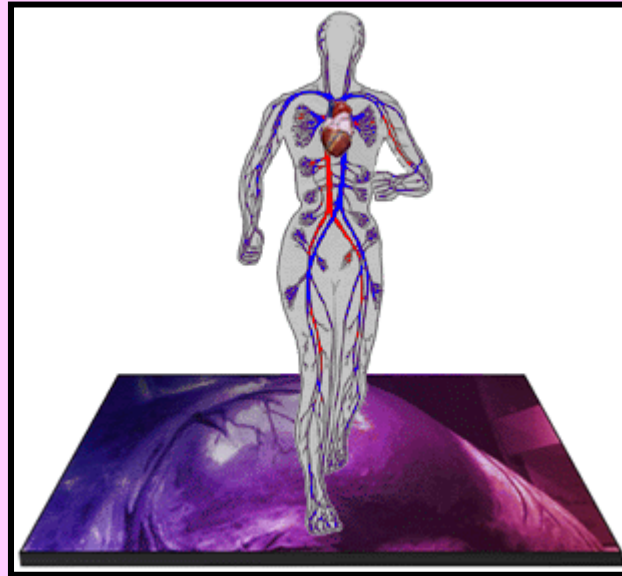
ESTUDI EN INDIVIDUS SANS:

Exercici dinàmic de quàdriceps durant 3 hores, al 50% capacitat màxima indueix:

- increment moderat de la FC (113-122x')
- increment de la transcripció de la IL-6 (IL-6 mRNA) (x16 veg.)
- nivells d'IL-6 levels en sang (x20 veg.)
- estimula l'alliberament d'IL-6 durant l'exercici

La mateixa intervenció augmenta l'alliberament muscular de la IL-6 en gent gran no entrenada

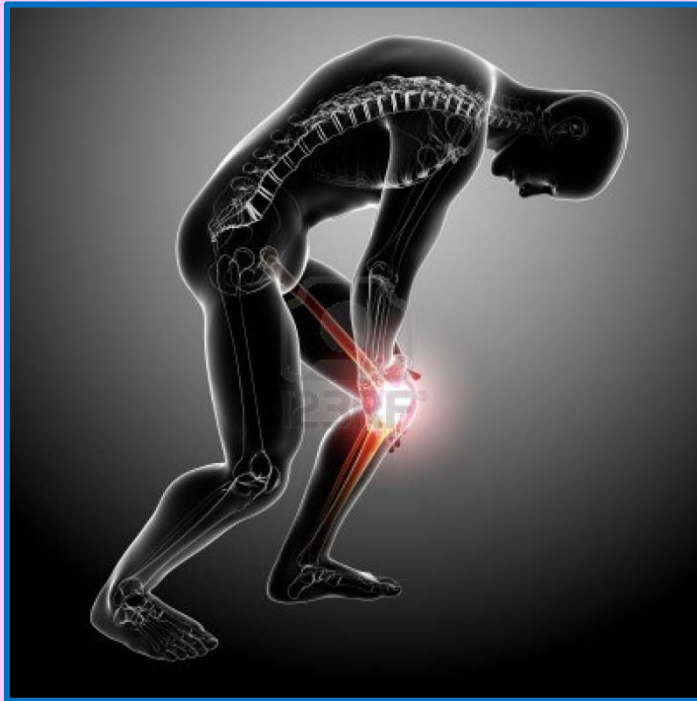
Conclusió:

Exericici regular protegeix contra les malalties
inflamatories de baix grau

CAL RECOMANAR EXERCICI

**Quan derivar a una pacient a
Rehabilitació?**

- Té dolor?
- Restriccions articulars?
- Dificultats per caminar?
- Discapacitat?

Signes que indiquen la necessitat de derivar els pacients a Rehabilitació:

- Limitació en la mobilitat
- Dolor no controlat amb fàrmacs
- Decondicionament físic secundari a malaltia musculoesquelètica
- Debilitat muscular
- Anormalitat de la marxa
- Canvis a nivell del sistema músculoesquelètic que s'acompanyin de discapacitat

Com interrogar sobre la necessitat de remetre a Rehabilitació?

- Ha hagut de modificar alguna activitat física degut al dolor o a la limitació?
- Troba dificultat / enlentiment / impossibilitat de realitzar alguna tasca domèstica habitual, feina o activitats relacionades amb les relacions socials?
- Ha presentat canvis en la respiració, l'equilibri o complicacions neurològiques a causa de la malaltia o el seu tractament?

Quan s'ha de remetre els pacients a Rehabilitació?

- Si hi ha canvis en la respiració, equilibri o complicacions neurològiques a causa de la malaltia o del seu tractament
- Si el rang de moviment articular es troba limitat malgrat el control de la inflamació
- Si hi ha deformitats vertebrals (escoliosi, cifosi, hiperlordosi)
- Si cal recuperar el to i la força muscular
- Cirúrgia ortopèdica recent
- Per a avaluació de la discapacitat,
- Valoració i prescripció d'ortesi i ajudes tècniques

Thank you - Merci - Gracias
Gràcies - Eskerrik Asko

OA Research Unit
Hospital del Mar
Barcelona

Dr. Pere Benito

Dr. Jordi Monfort